

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΖ' • ΤΕΥΧΟΣ 6 • ΙΟΥΝΙΟΣ 2008

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Έφημερίου»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Νικόλαος Κάλτζιας
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: Μιά πολύ ωραία ώρα, πολύ ειδυλλιακή στιγμή, από τον Ἀργολικό κόλπο, κοντά στο Ναύπλιο. Πολλές προεκτάσεις, καλλιτεχνικές, κοινωνικές, αλλά και ποιμαντικές θὰ ἐντοπίσει ὁ ἀναγνώστης τοῦ περιοδικοῦ μας. Ἐμᾶς μᾶς ἔλκυσε ἡ ἡρεμία τῆς θάλασσας καὶ ἡ προσήλωση τῶν ψαράδων στὸ ἔργο τους. Μᾶς ἔφερε σὲ ὧρες πολὺ μακρινές, καλοκαιριῶν κοντὰ στὴ θάλασσα. Μὰ πιὸ πολὺ μᾶς συντάρραξε ἡ θύμηση ἐκείνης τῆς διήγησης τοῦ Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη στὴ λίμνη τῆς Τιβεριάδος. «Ρίξτε ἀπὸ τὴν δεξιὰ πλευρά», ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ «ἄγνωστου» ποὺ καθόταν στὴν ὄχθη καὶ παρακολουθοῦσε τοὺς ψαράδες ποὺ ἄδικα πάσχιζαν. Ὅταν οἱ μαθητὲς - ψαράδες βγήκαν στὴ στεριά μὲ τὰ δίχτυα φορτωμένα βρῆκαν ψωμί, φωτιά καὶ ἓνα ψάρι ἤδη νὰ ψήνεται... (Φωτογραφία Eurokinissi).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα

Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου σελ. 3

«Ἀπα-ΤΗΛΟΣ γάμος»

κ. Τριανταφύλλου Κ. Μπολτέτσου σελ. 4-5

Παῦλος ὁ Οἰκουμενικὸς Ἀπόστολος

Σεβ. Χίου κ. Διονυσίου σελ. 6-7

Ἡ ἔννοια τοῦ πληρώματος

στὸν Ἀπόστολο Παῦλο

Πρωτοπρ. κ. Σπυρίδωνος Λόντου σελ. 8-12

Ἀνθρωπολογικὲς διαστάσεις

τῆς Ἀνάστασης τοῦ Κυρίου

κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο

κ. Γεωργίου Παπατζανάκη σελ. 13-14

Τὰ χειροκροτήματα καὶ ἡ δόξα

Ἀρχιμ. κ. Γρηγορίου Λίχα σελ. 15

Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν σελ. 16-19

Πὼς βλέπει ὁ Ἅγ. Ἰωάννης τὸν Ποιμένα

Σεβ. Νικοπόλεως κ. Μελετίου σελ. 20-21

Ἐνοριακὸ γλέντι

κ. Σταυρούλας Κάτσου - Καντάνη σελ. 22-23

Σταθμοὶ ἀνεφοδιασμοῦ

Πρωτοπρ. κ. Βασιλείου Θερμοῦ σελ. 24-25

Ἀνορθόδοξες «Θεραπείες»

τῆς Νέας Ἐποχῆς (Δ)

Πρωτοπρ. κ. Βασ. Γεωργοπούλου σελ. 26

Εἰδήσεις καὶ Σχόλια

κ. Κωνσταντίνου Χολέβα σελ. 27-28

Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις σελ. 29

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ:

Πρωτ. κ. Στυλιανοῦ Ἀνανιάδη σελ. 30

Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπα σελ. 31

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα

Ἀγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Στὴν ἐνορία σου ὑπάρχει ἴσως ἓνα κάποιο Ἰδρυμα, ἰδιωτικὸ ἢ δημόσιο. Τὰ Ἰδρύματα εἶναι ὄντως μιὰ εὐλογία γιὰ τὴν κοινωλία. Ἄνθρωποι κάθε ἡλικίας, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, πὺ ἔχουν κάποιο πρόβλημα, ἀρρώστια, ὀρφάνια, ἀνεργία, φτώχεια, γεράματα κ.λπ., στὰ Ἰδρύματα αὐτὰ βρίσκουν περίθαλψη, νοσηλεία, προστασία, ἀνακούφιση καὶ παρηγορία.

Σέ πολλά, ὠστόσο, Ἰδρύματα ἀπουσιάζει κάτι οὐσιαστικό. Ἀπουσιάζει ἡ διάσταση τῆς Ἀγάπης. Ἡ παρεχόμενη βοήθεια σέ ὄσους καταφεύγουν σ' αὐτὰ, ἔχει συνήθως χαρακτήρα μηχανικὸ καὶ αὐστηρὰ ὑπηρεσιακό. Διευθυντικό καὶ ἐπιστημονικό προσωπικό, ὑπάλληλοι καὶ ἐργαζόμενοι ὄλων τῶν ὑπηρεσιῶν, λειτουργοῦν κατὰ ἓνα τρόπο μηχανικὸ καὶ ἀπρόσωπο.

Εἶναι ἀλήθεια, βέβαια, ὅτι ἡ φύση τῆς ἐργασίας στὰ κοινωφελῆ αὐτὰ Ἰδρύματα εἶναι ἐπίπονη καὶ ἐξουθενωτική, καὶ ὡς ἐκ τούτου, ὁ ἀπρόσωπος καὶ μηχανικὸς τρόπος ἐργασίας ἐπιβάλλεται ὑποχρεωτικά. Ὡστόσο, τὰ Ἰδρύματα ὑπάρχουν καὶ λειτουργοῦν γιὰ ἀνθρώπους καὶ ὄχι γιὰ μηχανές ἢ μὴ ἔλλογα ὄντα. Ὡς ἐκ τούτου, καὶ ἡ παρεχόμενη βοήθεια σέ ὄλα ἀνεξαιρέτως τὰ κοινωφελῆ Ἰδρύματα πρέπει νὰ ἔχει ἀνθρωπιστικό χαρακτήρα.

Σ' αὐτὸ τὸ σημαντικό ἔργο, μπορεῖς νὰ

συμβάλλεις καὶ σύ, ἀγαπητέ ἀδελφέ, μὲ τὸ δικό σου τρόπο. Ἐνας πρῶτος τρόπος εἶναι ἡ τακτική καὶ συχνὴ παρουσία σου στὰ Ἰδρύματα αὐτὰ. Καὶ μόνη ἢ παρουσία τοῦ Ἱερέα κατευνάζει τὰ κουρασμένα νεῦρα, μαλακώνει τοὺς τρόπους, ἐξευγενίζει τὴ συμπεριφορὰ καὶ εἰρηνεύει τὶς ταραγμένες καρδιές.

Μεγάλη, ἐπίσης, σημασία ἔχει ἡ προσωπική γνωριμία καὶ ἐπαφή σου μὲ τὰ πρόσωπα τόσο τῶν στελεχῶν τοῦ Ἰδρύματος, ὅσο καὶ τῶν ἀνθρώπων πὺ ἐξυπηρετοῦνται ἀπὸ αὐτὸ. Ἡ ἐντατική ἐργασία καὶ ἡ περιορισμένη ἀνθρώπινη φυσική ἀντοχή καταπονοῦν τοὺς ἐργαζόμενους στὰ Ἰδρύματα. Ὡς ἐκ τούτου ἔχουν ἀνάγκη ἐνός καλοῦ λόγου, μιᾶς χρήσιμης συμβουλῆς, τῆς ἱερατικῆς εὐλογίας καὶ εὐχῆς.

Αὐτὴ τὴν πνευματικὴ συμπαράσταση μπορεῖ νὰ προσφέρει μόνο ὁ Ἱερεὺς. Διότι καὶ ὁ λόγος σου εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι πνευματικός καὶ ἡ εὐλογία καὶ εὐχή σου ἔχουν ἄμεση ἀνταπόκριση, λόγῳ τοῦ ζῶντος ἱερατικοῦ χαρίσματος πὺ σοῦ ἔχει δοθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἡ ἀπουσία τοῦ Ἱερέα ἀπὸ τὰ Ἰδρύματα στερεῖ τόσο τὸ Προσωπικό ὅσο καὶ τοὺς τροφίμους τοὺς ἀπὸ ἓνα ζωτικό, πνευματικὸ στήριγμα.

Μὲ πολλές εὐχὲς
† Ὁ Α.Ε.

Ἄπα-ΤΗΛΟΣ γάμος

Τοῦ κ. Τριανταφύλλου Κ. Μπολτέτσου
Υπευθύνου Κέντρου Γάμου καὶ Οἰκογενείας Ἱ. Μ. Φθιώτιδος

Γιὰ ἄλλη μία φορά φαίνεται πὼς τὰ θέματα Γάμου, Οἰκογενείας καὶ Παιδιοῦ ἐξελίσονται σέ σημεῖα αἰχμῆς καὶ τοῦ καινούργιου αἰῶνα. Τελευταῖο κροῦσμα ἡ ὑπόθεση «Τῆλος». Δυὸ ἦταν οἱ κεντρικοὶ ἄξονες, γύρω ἀπὸ τοὺς ὁποίους περιστρέφονταν οἱ περισσότερες ἀντιπαραθέσεις γιὰ τοὺς ὑποτιθέμενους γάμους ὁμοφυλόφιλων ζευγαριῶν: α. τὸ δικαίωμα τοῦ κάθε ἀνθρώπου νὰ κάνει ὅ,τι ἐπιθυμεῖ στὴν προσωπική του ζωὴ καὶ β. ἡ ἐπιστημονικὰ τεκμηριωμένη θέση καὶ στάση τῆς κοινωνίας σέ τέτοιου εἴδους ἐπισημοποιήσεις ὁμόφυλων σχέσεων.

Ἄς δοῦμε ὅμως, τώρα, λίγο καλύτερα ἓναν διαφορετικοῦ τύπου ἀντίλογο πρὸς αὐτὲς τὶς δυὸ θέσεις. Μὲ τὴν ἴδια ἀκριβῶς λογική τῆς ἀποδοχῆς τῶν προσωπικῶν ἐπιλογῶν καὶ τοῦ «σεβασμοῦ», πού πρέπει αὐτὲς νὰ τύχουν, νομίζουμε ὅτι εἶναι ἰσχυρὸς παράλληλα καὶ ὁ ἐξῆς συλλογισμὸς: Ἐὰν θεωρηθεῖ φυσιολογικὸ καὶ δίκαιο τὸ αἴτημα γιὰ ἀποδοχὴ τοῦ ὀρισμοῦ ὡς γάμου αὐτοῦ τῶν δύο ἴδιου φύλου ἀτόμων, πρέπει νὰ δεῖ κανεὶς ὡς ἐξίσου φυσιολογικὸ, σεβαστὸ καὶ ἀποδεκτὸ νὰ θεωροῦνται ἀπὸ τὴν κοινωνία ὡς γάμοι καὶ ἄλλες ἐξίσου διαστροφικὲς «ἐπιλογές», μεταξύ ἀδελφῶν διαφορετικοῦ ἢ ἴδιου φύλου, μεταξύ γονέως καὶ παιδιοῦ διαφορετικοῦ ἢ ἴδιου φύλου, ἀλλὰ, καὶ γιατί ὄχι, νὰ γίνεῖ ἀποδεκτὸς ταυτόχρονος γάμος τριῶν καὶ περισσότερων ἀτόμων μεταξύ τους. Καὶ τὸ πρᾶγμα πάει λέγοντας. Εὐτυχῶς καὶ ἡ πιὸ «προχωρημένη» κοινωνία μπορεῖ νὰ ἀντιληφθεῖ ἀκόμα ὅτι τὸ ἀτομικὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς ὑποχωρεῖ μπροστὰ στὴν ἠθική καὶ τὶς πανανθρώπινες ἀρχές τοῦ χαρακτηριζόμενου ὡς «φυσικοῦ» δικαίου.

Ἄς μὴν κουνᾶμε, ὅμως, τὸ κεφάλι λέγοντας «γίναμε Σόδομα καὶ Γόμορα». Τὸ ἔργο συνεχίζεται μὲ νέα ἐπεισόδια, λόγω ἑλλιποῦς σχετικῆς ἐπιμόρφωσης ἀλλὰ καὶ γιατί κάποια «προχωρημένα μυαλά» εἴτε ἀδυνατοῦν νὰ κατανοήσουν, εἴτε δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ δεχθοῦν τί εἶναι ὁ Γάμος. Γάμος ὅπως ἦταν πάντα καὶ ἀπὸ τοὺς πάντες διατυπωμένο εἶναι ἡ ἀπόλυτη κοινωνία καὶ συνάφεια ἐνὸς ἀνδρα καὶ μιᾶς γυναίκας μὲ σκοπὸ τὴν ἠθική τελείωση, πού προέρχεται μέσα ἀπὸ τὴν

δημιουργία παιδιῶν, τὴν ἀλληλοὑποστήριξη καὶ τὸν κοινὸ ἀγῶνα.

Γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας καὶ τὴ Θεολογία Τῆς ὀνυμφαγωγὸς Θεὸς στὸν Παράδεισο ἱερολόγησε καὶ τέλεσε τὸν πρῶτο Γάμο τῆς Ἱστορίας. Φέροντας τὴ γυναίκα πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ καθαγιαζοντας τὴν ἔνωση τῶν δυὸ φύλων, μὲ σκοπὸ τὴν ἐκπλήρωση τῶν βασικότερων σκοπῶν τοῦ γάμου: τῆς ἀλληλοβοήθειας, τῆς τεκνογονίας, τῆς ἠθικῆς τελείωσης (σχετικῶς: Κέντρου Γάμου καὶ Οἰκογενείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος, Γιὰ νὰ ζήσει ὁ Γάμος, β' ἔκδοση, Λαμία 2008, σ. 70). Θὰ μπορέσουν ἄραγε ποτέ νὰ δοῦν καὶ νὰ ἀντιληφθοῦν αὐτὰ τὰ «προχωρημένα μυαλά» πόσο μακριὰ βρίσκεται αὐτὸ πού θέλουν νὰ παρουσιάσουν ὡς γάμο μὲ αὐτὸ πού γιὰ αἰῶνες, γιὰ τὶς πολιτισμένες κοινωνίες καὶ γιὰ τοὺς νουνεχεῖς ἀνθρώπους ἦταν καὶ θὰ εἶναι οὐσιαστικὸς, καρποφόρος καὶ πραγματικὸς γάμος;

Στὸ κάτω-κάτω δὲν γίνεται νὰ ἀρνηθοῦμε τὰ λόγια τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅπου μὲ τὴν μεγαλύτερη σαφήνεια καὶ γιὰ πολλαπλοὺς ποιμαντικὸς λόγους, μὲ πρῶτο καὶ κύριο νὰ ὀδηγήσει στὴν μετάνοια, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει στὴν Α' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολή του (6,9-13) ἀνάμεσα σὲ πολλὲς κατηγορίες ἀμετανοήτων ἀμαρτωλῶν, ὅτι «ἀρσενοκοῖτες» τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν μποροῦν νὰ κληρονομήσουν καθὼς καὶ στὴν Α' πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολή του (1,8-11) ὅτι οἱ «ἀρσενοκοῖτες» ἀντίκεινται στὸν Νόμο τοῦ μακάριου Θεοῦ. Καὶ μόνο ἡ προσεκτικὴ μελέτη τῶν ἀγιογραφικῶν αὐτῶν παραθεμάτων θὰ ἦταν ἀρκετὴ νὰ ἐξηγήσει στὸν κάθε καλοπροαίρετο ἀνθρώπο τὸ γιατί δὲν νοεῖται γάμος ὁμοφύλων.

Τὸ ... κέρδος ἀπὸ αὐτὲς τὶς συζητήσεις θὰ εἶναι ὅπωςδῆποτε ἡ εὐρύτερη ἀποδοχὴ τῆς «παρὰ φύση» διαφορετικότητας τοῦ ἄλλου. Μὰ καὶ ἔτσι νὰ εἶναι, ἡ Ἐκκλησία δὲν ὑστερεῖ σὲ τίποτε, καθὼς πρώτη ἢ ἴδια αὐτὸ πάντοτε τὸ ὑπογράμμισε καὶ τὸ πίστευε, ὅταν διακήρυττε σὲ κάθε περίπτωση, ὅτι δὲν καταδικάζει, δὲν μισεῖ, δὲν διώκει τὸν ἀμαρτωλὸ ἀλλὰ τὴν ἀμαρτία. Καὶ ἔτσι θὰ εἶναι πάντα.

Τὸ σημεῖο τριβῆς σὲ αὐτὴν τὴν περίπτωση ἔχει, κατὰ τὴ γνώμη μας, νὰ κάνει μὲ τὸ ὅτι μέ-

σα στην Έκκλησία αναγνωρίζουμε τὰ πάθη και τις αδυναμίες μας απέναντι στοῦ ἰδεώδους του Θεοῦ για τὸν ἄνθρωπο και σὲ δεύτερο ἐπίπεδο κάποια στιγμή τῆς ζωῆς μας, μετανιώνοντας για τις ἀμαρτίες μας προσπαθοῦμε, ἄσχετα μὲ τὴν κατάληξη, νὰ ὑπερβοῦμε και νὰ ξεπεράσουμε τὰ πάθη μας. Στὴν περίπτωση τῆς συνάφειας ἐνὸς ὁμόφυλου ζεύγους ἔχουμε μία κατάσταση κατά τὴν ὁποία ὁ ἀσθενὴς ὄχι μόνο δὲν θέλει νὰ θεραπεύσει τὴν ἀδυναμία του, ἀλλὰ τὴν θεωρεῖ δύναμη και μάλιστα τὴν φέρνει και ὡς πρότυπο και παράδειγμα πρὸς μίμηση.

Σὲ κάθε περίπτωση, αὐτὸ πὸν πρέπει νὰ τονίζουμε και νὰ ὑπογραμμίζουμε εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι εὐτυχῶς δὲν ζοῦμε σὲ καθεστῶς ἀνελευθερίας, ἀπολυταρχίας και ὀλοκληρωτισμοῦ, ὥστε ἡ ὁποία παρέκκλιση και ἀμαρτία -στὴν περίπτωση πὸν δὲν βλάπτει, βεβαίως, κάποιον ἄλλο, ἀλλὰ ἀφορᾶ μόνο στὸν «δράστη»- νὰ τιμωρεῖται μὲ πονὴς καθεύξης ἢ και θανατικῆς καταδίκης, ὅπως συμβαίνει ἀκόμα και σήμερα σὲ χῶρες μακρινές. Εἶναι, ὅμως, διαφορετικὸ αὐτὸ τὸ «πογκρόμ», ὁ διωγμὸς ἀνθρώπων και κοσμοθεωριῶν, και διαφορετικὸ τὸ νὰ μὴν ἀποδέχεται ἡ κοινωνία, παρά τὸς κάθε μορφῆς ἐκβιασμούς, τὴν δράση αὐτῶν τῶν ομάδων νὰ καταπατοῦν τὰ θεϊκὰ και φυσιολογικά. Μία πράξη, ὅμως, ἀφύσικη δὲν ἔχει μέλλον, δὲν γνωρίζει συνέχεια, ἀπορρίπτεται ἀπὸ τὸς ἴδιους τὸς φυσικοὺς μηχανισμούς.

Τὸ ζήτημα, λοιπόν, πὸν ἐρεθίζει εἶναι ὅτι θέλουν κάποιον νὰ διαδώσουν, νὰ ἐπιβάλουν, νὰ παρουσιάσουν τὸν στεῖρο γάμο ὁμόφυλων ζευγαριῶν, ὡς μιά σχέση λειτουργική και δικαιοματική, μιά κατάσταση ἠθική και τιμητική, μιά ἐπιλογή φυσική και φυσιολογική. Και ἐὰν ἐπιλέξαμε τὸ ρῆμα «ἐρεθίζει» εἶναι μὲ μία ἔννοια σωτηριολογική, περιβεβλημένη μὲ μεγάλη δόση ποιμαντικῆς ἐνδιαφέροντος. Τὸ Εὐαγγέλιό μας ἐνημερώνει πὸς «τὰ ὀψώνια τῆς ἀμαρτίας θάνατος» (Λουκ. 6,23). Συνεπῶς, καθὼς τέτοιες συμπεριφορές εἶναι ἐφάμαρτες, δὲν μπορούμε νὰ μὴν μιλήσουμε ἔχοντας πάντοτε μπροστὰ στὰ μάτια μας τὴν σοφία τῆς Ἀγίας μας Γραφῆς «πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει» (Α Κορ. 6,12).

Ἡ υἰοθέτηση μιᾶς νοοτροπίας ἐλευθεριότητας τοῦ ἡθους, μὲ νομοθετική μάλιστα κάλυψη, προβληματίζει τὸν ἀπλὸ πολίτη και τὸν ὀδηγεῖ νὰ ἀναθεωρεῖ, νὰ ἐξοικειώνεται μὲ τὴν ἰδέα και νὰ θεωρεῖ στὴ συνέχεια, βομβαρδιζόμενος ἀπὸ Μέσα Ἐνημέρωσης και δημοσιογράφους, συγκεκριμένης κατεύθυνσης και ὀπτικῆς, αὐτὸ πὸν γνώριζε ὡς διαστροφή, ὅτι ἐντέλει ἀποτελεῖ ἀποδεκτὴ ἐπιλογή στὴ ζωὴ και τὴν κοινωνία.

Ἄρκει, ὅμως, ἡ σαρκική αὐτὴ ἀπόλαυση για νὰ δημιουργηθεῖ μία οἰκογένεια; Ποῦ βρίσκεται ἡ ψυχική σύνδεση, ἡ πληρότητα, ἡ χαρά, ἡ εὐτυχία; Ἄπὸ τὸς ἀρχαίους μύθους μέχρι τις σύγχρονες ψυχολογικές ἀρχές, τὰ πάντα μιλοῦν για τὴν ὀλοκλήρωση, πὸν βιώνει τὸ ἕνα φύλο ὅταν βρίσκει τὸ ἄλλο φύλο, ὥστε νὰ λειτουργήσει συμπληρωματικά. Ἡ ἔνωση ἄνδρα και γυναίκας φτιάχνει τὸν ἄνθρωπο. Παραλλαγές τοῦ θεϊκοῦ και φυσικοῦ αὐτοῦ κανόνα εἶναι καταδικασμένες νὰ μείνουν ἀνολοκληρωτές. Ἡ τρυφερότητα και ὁ συναισθηματισμὸς τῆς γυναίκας θέλει τὸν ὀρθολογισμὸ και τὴν ἀποφασιστικότητα τοῦ ἄνδρα για νὰ δημιουργήσουν ἕνα ἀρμονικὸ σύνολο. Και ἀλήθεια, ἐὰν τὸ ζητούμενο σὲ αὐτές τις ὁμόφυλες σχέσεις δὲν εἶναι ἡ σαρκική συνάφεια, και εἶναι ἡ ταύτιση προσωπικοτήτων, συμπεριφορῶν και στόχων, τότε μήπως ὅλο αὐτὸ τὸ περίεργο οἰκοδόμημα δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρά μία παρεξηγημένη σχέση, ἡ ὁποία κάτω ἀπὸ ἄλλες συνθήκες, νοοτροπίες και ἐπιρροές θὰ ἦταν μία πολὺ καλὴ φιλία;

Ὅπου πάντως και νὰ ὀδηγηθοῦν τὰ πράγματα για πολὺ ἢ για λίγο χρονικὸ διάστημα, στὸ ζήτημα τῆς υἰοθεσίας παιδιῶν ἀπὸ ὁμόφυλα ζευγάρια πρέπει νὰ εἶναι ἀκόμα πιὸ προσεκτικά και σταθερὰ τὰ βήματα τῆς κοινωνίας. Πιστεύουμε εἰλικρινὰ ὅτι σὲ κάθε τέτοια συζήτηση ἢ περίπτωση, ἡ Έκκλησία και οἱ ἰσοροπημένοι ἄνθρωποι, ἐπιστήμονες, φορεῖς και πολιτικοὶ σχηματισμοὶ θὰ βροῦν κοινὸ βῆμα. Ἡ Ψυχολογία, ἡ Νομική και ὅλες οἱ Ἀνθρωπιστικές Ἐπιστήμες θὰ ἀρθρώσουν λόγο, θὰ ὀρθώσουν τὸ ἀνάστημα και θὰ ὑψώσουν τὸ παράστημά τους για νὰ μὴν συμβεῖ αὐτὸ πὸν θὰ ἀποτελεῖ ντροπὴ για κάθε γενιά, πὸν τὸ ἀποδέχεται. Νὰ δοθοῦν, δηλαδή, παιδιὰ, μικρές και ἀθῶες ψυχές σὲ ἀνθρώπους ἀδύναμους ἀπὸ τὴ φύση και ἀκατάλληλους ἀπὸ τὴν ἠθική, νὰ ἔχουν κάτω ἀπὸ τὴν «γονική» τους ἐξουσία παιδικές ὑπάρξεις.

Ὅταν στὰ ἀρχαία και πρωτόγονα χρόνια τὰ ἔθνη «τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιητῆ» (Ρωμ. 2,14), σήμερα στὴν ἐποχὴ τῆς μεγαλύτερης ἐξέλιξης σὲ ἐπίπεδο τεχνολογίας και ἐπιστημῶν, καλούμαστε νὰ δώσουμε ἐξετάσεις στὸ μάθημα τοῦ ἠθικοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ Έκκλησία μας μὲ τὴν πλούσια Θεολογία της διαδραματίζει ρόλο φροντιστή. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κοινωνία μας, ἐὰν εἶναι ἀρκετὰ καλὴ, νὰ περάσει τὸ μάθημα ἐπιτυχῶς. Μόνο τότε τόσο ὁ γάμος τῶν ἀνθρώπων ὅσο και ἡ σχέση Θεοῦ και ἀνθρώπου θὰ εἶναι ἀνεξί-ΤΗΛΟΣ.

Παῦλος ὁ Οἰκουμενικὸς Ἀπόστολος

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου
κ.κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

Πόσα ὀφείλει ὁ κόσμος καὶ ἡ Εὐρώπη, ἰδιαιτέρα ὅμως ἡ Ἑλλάς, στὸν ἰδρυτὴ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ, τὸν Ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν, ἔχει ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια ἀρχίσει ἡ ἀνθρωπότης νὰ τὸ διαισθάνεται.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ «πρῶτος μετὰ τὸν Ἔνα», ὅπως ἔχει χαρακτηρισθεῖ, στὴν ἡρωικὴ ἐποχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ, παρουσιάζεται, ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς ἔμπειρους καθοδηγητὲς ψυχῶν. Σ' ὅλα τὰ παραστρατήματα τῆς Ἱστορίας, ὑψώνεται ἡ ἀποστολικὴ του μορφή μετὰ τὴν ἐγερτήρια κλήση: «*Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας*» (Ἐβρ. ιγ' 8), καθὼς καὶ μετὰ τὸ κοινωνικὸ του κήρυγμα τῆς ἐθνικῆς καὶ διεθνοῦς συναδελφώσεως, τῆς διακηρύξεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῆς ἰσότητος τῶν φύλλων: «*οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἓστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ*» (Γαλ. γ', 28).

Ὑπῆρχεν ὁ τολμηρὸς πρωτοπόρος καὶ διαμορφωτὴς τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης. Ὁ Παῦλος αἰσθανόταν ἐκείνη τὴν ἀκάθεκτη ὁρμή, πού πάντα τὸν ὠδηγοῦσε καὶ πρὸ μακρύτερα, ὅλο καὶ δυτικώτερα. Ἦταν «ὁ ἀνθρώπος, πού εἶχε μία καὶ μόνον ἰδέα», νὰ πάρει τὸν κόσμο μετὰ τὸ μέρος τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ φέρει τὸν Χριστὸ καὶ τὸ Εὐαγγέλιό Του μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς. Αἰσθανόταν, ὅτι ἦταν ἀγγελιαφόρος τοῦ Θεοῦ, πού ἔφερε μιὰ συνταρακτικὴ εἶδηση: ὅτι ἦλθε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ κι ἡ ἀνθρωπότης εἶχε ἐμπρὸς τῆς λαμπρῆς μέλλου.

Ὁ Παῦλος δὲν ἦταν μόνον Ἱεραπόστολος, ἦταν καὶ «Ποιμὴν». Ἦταν εἰς θέσιν καὶ νὰ στερεώνει καὶ νὰ διατηρεῖ ἐκεῖνο, πού κατέκτησε γιὰ τὸν Κύριο. Δὲν ἐπιδιώκει γρήγορες καὶ ἐκθαμβωτικὲς ἐπιτυχίες. Ὡς Ἱεραπόστολος παρομοιάζει τὸν ἑαυτό του μετὰ «σοφὸν ἀρχιτέκτονα», ὡς «Ποιμὴν» ψυχῶν παρομοιάζεται μετὰ «πατέρα», πού, μετὰ τὴν καλωσύνη καὶ τὴν αὐστηρότητα, διατηρεῖ τὰ παιδιά του στὴν χριστιανικὴ πίστη. Εἶχε αὐτὸς ὁ θαυμαστὸς ἀνθρώπος στὴν διάθεσή του τοὺς πρὸ τρυφεροὺς τόνους τῆς καρδιάς, τὰ πρὸ πλούσια αἰσθήματα, πού ἐπλεκαν δεσμὸ θερμῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἀνάμεσα σ' αὐτὸν καὶ τοὺς καινούργιους χριστιανούς. Ὁ προσωπικός, ὅμως, καὶ στενὸς αὐτὸς σύνδεσμος δὲν ἦταν αὐτοσκοπός, ἀλλὰ τὸ μέσον, γιὰ νὰ φέρη τοὺς πιστοὺς σὲ στενὴ φιλία μετὰ τὸν Χριστό.

Ὁ Χριστιανισμός, γιὰ τὸν Παῦλο, δὲν εἶναι ἀφηρημένη διδασκαλία, οὔτε νοητικὴ σχέση πρὸς τὸν Θεό, ἀλλὰ πρῶτα ἀπ' ὅλα τρυφερὴ, ἐσωτερικὴ ἐπαφή μετὰ τὸν Κύριο, πού, πρὸς χάριν Του, εἶναι κανεὶς ἕτοιμος καὶ νὰ πάθει καὶ νὰ πεθάνει. Γιατὶ ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι ἀπλῶς φιλοσοφία, ἀλλὰ καινούργια ζωὴ, ἀναγέννηση. Παντοῦ μέσα στὸν ἀνθρώπο ἀναζητοῦσε τὸ γνήσια ἀνθρώπινο καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὸν κάμει σύντροφό του: «*τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τιναὶ σώσω*» (Α' Κορινθ. θ', 20).

Ἡ φωτεινὴ ἀποψη τῆς ζωῆς, πού ἐκπροσωποῦσε ὁ Παῦλος, εἶναι νὰ γνωρίσει κανεὶς τὸν Θεὸν σὰν φῶς, ἀγάπη καὶ ζωὴ. Στὸν ὕμνο του γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ

δείχνει «όδον καθ' υπερβολήν» ανώτερη άκόμη κι άπ' τήν πίστη, τήν έλπίδα και τήν γνώση.

Ό Παύλος στέκει μπροστά μας σ' όλο του τó μεγαλείο, ως ό μεγαλύτερος χριστιανός πνευματικός άνθρωπος και, συγχρόνως, ως μέγας ρεαλιστής. Συλλαμβάνει τήν ιδέα μιās οικουμενικής έκκλη-

σίας και αναλώνει όλες του τις δυνάμεις για τήν πραγματοποίησή της.

Πόσο μέγας φαντάζει αυτός ό Παύλος, μέ μιá πύρινη ψυχή μέσα του, σαν άκλόνητος βράχος μέσα στην θάλασσα! Άναδεικνύεται διδάσκαλος τής οικουμένης και καταυγάζει μέ τόν πυρσό τής πίστewς όλον σχεδόν τόν τότε γνωστό κόσμο: «τέθεικά σε εις φώς έθνών, τού είναιί σε εις σωτηρίαν έως έσχάτου τής γής» (Πρ. ιγ' 47). Είχε τήν συνείδησιν, ότι «Έλλησί τε και βαρβάρους, σοφοίς τε και άνοήτοις» ήταν όφειλέτης, ύποχρεωμένος νά μεταφέρει σε όλους τó φώς του Χριστού.

Δίκαια ό μελωδός τής Έκκλησίας όνομάζει τόν Παύλο «θεσπέσιον, των άγιών Έκκλησιών ρήτορα και φωστήρα, κήρυκα τής πίστewς και διδάσκαλον τής οικουμένης».

Ό Παύλος, χωρίς άμφιβολία, άνήκει στις άπόλυτα μέγες μορφές και στους πιό μέγλους άναμορφωτές τής Χριστιανικής Δύσεως.

Τι άποτελοῦσε, όμως, τó προσωπικό του μεγαλείο; Ό άνθρωπος μόνος του δέν έχει μεγαλείο. Μόνο τó μεγαλείο τής κλήσεως του και ή άκαταπόνητη άφιέρωσή του σε μιá υπεράνθρωπη άποστολή τόν κάνει άληθινά μέγας. Η άπόλυτη άπορρόφηση του άτομικού έγώ μέσα στο Χριστό, αυτή άποτελοῦσε τόν πνευματικό πυρήνα τής υπάρξεως του Παύλου και τó μυστικό του μεγαλείου του. Κάθε άληθινά μέγας έπιδρά και στο πιό μακρινό μέλλον. Σ' αυτό τó σημείο βρίσκεται ή σημασία του Άποστόλου για τήν παγκόσμια Ίστορία.

Και στις ήμέρες μας, πρέπει νά έχομε τήν συναίσθηση, ότι ό άνθρωπος, πού έχει διαμορφώσει, για πρώτη φορά, τή νέα κοινωνική νοοτροπία, άπ' τó πνεῦμα του Θείου Διδασκάλου Του και άπ' τήν καλύτερη κληρονομία των ανθρώπων τής αρχαιότητας, δέν ήταν άλλος άπό τόν Παύλο τής Ταρσοῦ. Αυτό «τó πνεῦμα», πού χρησιμοποιῦσε ό Άπόστολος Παύλος, έγινε τó πνεῦμα του ευρωπαϊκού χριστιανικού πολιτισμοῦ.

Ἡ ἔννοια τοῦ πληρώματος στον Ἀπόστολο Παῦλο

Ἡ ἔτυμολογία τοῦ ὄρου «Πλήρωμα»

Τοῦ Αἰδσ. Πρωτοπρεσβυτέρου
κ. Σπυρίδωνος Λόντου

Ὁ ὅρος “πλήρωμα” εἶναι ἑλληνική λέξη καὶ παράγεται ἀπὸ τὸ “πληροῦν” ἔχει δὲ συνήθως δυὸ σημασίες: γεμίζω, ἐκπληρώνω. Ἡ δευτέρα σημασία ἔχει σχέση μὲ τὴν πρώτη, ἀλλὰ στὴν οὐσία ἔχουν διαχωριστεῖ μεταξύ τους. Ἡ λέξη ἔχει ἄλλοτε ἐνεργητικὸ καὶ ἄλλοτε παθητικὸ χαρακτήρα. Ὁ Storr ὑποστηρίζει ὅτι ἔχει πάντοτε ἐνεργητικὸ χαρακτήρα στὴν Καινὴ Διαθήκη, ἐνῶ ὁ Fritzsche ἂν καὶ θεωρεῖ ὅτι ἔχει κυρίως παθητικὸ χαρακτήρα, ἐν τούτοις παρατηρεῖ μία ἐνεργητικὴ διάθεση.

Γενικώτερα, ὅλες οἱ λέξεις μὲ κατάληξη -μὰ φαίνεται νὰ ἔχουν παθητικὸ χαρακτήρα καὶ σημαίνουν τὴν ἴδια τὴν πράξη ὀλοκληρωμένη ἢ ἀκόμη τὸ ἀποτέλεσμα καὶ τὸ προϊόν τῆς πράξης αὐτῆς, π.χ κήρυγμα, δικαίωμα, ἀντάλλαγμα κ.ἄ. Σὲ ὅλες ὅμως τίς περιπτώσεις ἔχει παθητικὸ χαρακτήρα καὶ περιγράφει κάτι ποὺ γίνεται μετὰ τὸ ἐνεργητικὸ ρῆμα. Συνεπῶς, ἀφοῦ τὸ “πληροῦν” μεταφράζεται “ὀλοκληρώνω”, τότε “πλήρωμα” εἶναι αὐτὸ ποὺ ὀλοκληρώθηκε, τὸ ὀλοκλήρωμα, συμπλήρωμα.

Ἡ λέξη “πλήρωμα” χρησιμοποιοῦνταν ὡς τεχνικὸς ὅρος ἀναφορικὰ μὲ τὸν Θεὸ στὴν Κ. Διαθήκη, ἰδιαίτερα δὲ στὶς περιοχὲς τῆς Ἀσίας, ὅπως οἱ Κολοσσῆς καὶ ἡ Ἐφεσος. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος δανείσθηκε τὸν ὄρο αὐτὸ καὶ τὸν παρουσίασε μὲ μία διαφορετικὴ προσέγγιση, θέλοντας νὰ ἐκφράσει τὴν σωτηριώδη δύναμη τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἔλαβε κάθε ἐξουσία στὸν οὐρανὸ καὶ τὴν γῆ.

Ἡ χρήση τοῦ ὄρου «Πλήρωμα ἐκτὸς Ἀγ. Γραφῆς»

Ὁ ὅρος “πλήρωμα” χρησιμοποιήθηκε στὴν ἑλληνικὴ κλασικὴ γραμματεία ὅπου καὶ εἶχε τίς ἀκόλουθες ἐρμηνεῖες:

α. Οἱ ναῦτες ἐνὸς πλοίου, ἀκόμη περισσότερο, αὐτοὶ ποὺ ἐπάνδρωναν ἓνα πλοιο ἀποκαλοῦνταν

πλήρωμα” .π.χ. “διὰ τὸ ἐκ πολλῶν πληρωμάτων εἰς ὀλίγας (ναῦς) ἐκλελέχθαι τοὺς ἀρίστους ἐρέτας” καὶ “ἀπὸ δύο πληρωμάτων ἐμάχοντο. πέντε γὰρ εἶχον πληρώματα”. Ἄν ὑποθέσουμε ὅτι οἱ ἄνδρες ἐνὸς πλοίου καλοῦνται “πλήρωμα”, τότε παρουσιάζουμε τὸν παθητικὸ ρόλο τοῦ ὄρου. Μὲ τὴν μορφή αὐτὴ ὁ ὅρος χρησιμοποιήθηκε ἀπὸ τὸν Ἀριστείδη δηλώνοντας τὸ στρατεύμα: “μήτε αὐτάρκεις ἔσεσθαι πλήρωμα ἐνὸς οἰκείου στρατεύματος παρασχέσθαι”.

β. Ὁ πληθυσμὸς μιᾶς πόλης ἢ γενικὰ ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς ἀτόμων καλοῦνταν “πλήρωμα” π.χ. “μὴ μέντοι δυνατοὶ πλήρωμα παρασχέσθαι πόλεως” καὶ “πεντήκοντα καὶ διακοσίους φησὶν εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ συνεδρίου”. Ἐπίσης ἡ οἰκογένεια ἦταν “πλήρωμα” τῶν ἀδελφῶν ψυχῶν. Ὁ Ἀριστοτέλης κάνοντας κριτικὴ στὸν Πλάτωνα ἔλεγε ὅτι “ὁ Σωκράτης λέγει πὼς ἡ πόλη ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 τάξεις, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν τὸ πλήρωμά της”.

γ. Τὸ ὀλόκληρο ποσόν. π.χ. “τούτων πλήρωμα τάλαντ’ ἐγγὺς δισχίλια γίνεταί ἡμῖν”.

δ. Μπορεῖ ἀκόμη νὰ σημαίνει τὸ σύνολο τῶν χρόνων τῆς ζωῆς .π.χ. “ὄγδοῦντα δ’ ἔτεα ζῆς πλήρωμα ἀνδρὶ μακρότατον προκέεσθαι”.

ε. Τὸ τέλειον ἐπίτευγμα, π.χ. “πλήρωμα χρηστῶν ἐλπίδων”.

Σὲ ὅλες τίς ἀνωτέρω περιπτώσεις ὁ ὅρος “πλήρωμα” χρησιμοποιεῖται γιὰ νὰ δηλώσει κάτι ποὺ ὀλοκληρώνεται ἀπὸ μόνου του καὶ τὴν ποσότητα. Τὴν λέξη “πλήρωμα” χρησιμοποιεῖ καὶ ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος στὶς ἐπιστολὲς χαιρετισμοῦ τοῦ πρὸς τίς Ἐκκλησίες τῆς Ἐφέσου καὶ τῶν Τράλλων: “Ἰγνάτιος, ὁ καὶ θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν μεγέθει Θεοῦ πατρὸς πληρώματι...τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Ἐφέσῳ” “Ἰγνάτιος, ὁ καὶ θεοφόρος...ἐκκλησία ἐν Τράλλεσιν...ἀσπάζομαι ἐν τῷ πληρώματι, ἐν ἀποστολικῷ χαρακτηρισμῷ”. Ὁ Φίλωνας χρησιμο-

ποιεί τὸν ὄρο θέλοντας νὰ δηλώσει κάτι τὸ πλήρες ὅπως ἦταν καὶ τὸ σύμπαν.

Οἱ Στωικοὶ θεωροῦσαν ὅτι ἡ θεότητα πληροῖ ὅλο τὸ σύμπαν καὶ περιλαμβάνει τὰ πάντα, εἶναι τὸ παγκόσμιο πνεῦμα. Οἱ Γνωστικοὶ ἐπίσης δήλωναν μὲ τὴν λέξη «πλήρωμα» τοὺς τριάντα αἰῶνες ἢ ἐκπορεύσεις ἀπὸ τὸν Θεό. Ἀκόμη δὲ καὶ τὸν πνευματικὸ κόσμο, τὸ ἀρχέτυπο ἰδεῶδες.

Οἱ Γνωστικοὶ τοῦ β' αἰ. πρέσβευαν ὅτι τὸ πλήρωμα εἶναι ὁ ἀνώτερος κόσμος, ἐν ἀντιθέσει μὲ τὸν κάτω κόσμο, τὸ κένωμα. Τὸ πλήρωμα αὐτὸ διακρίνεται σὲ ἐπὶ μέρους θεῖες δυνάμεις, τῶν ὁποίων μέρη ἀποτελοῦν οἱ ὑποστάσεις (βυθός, γῆ, νοῦς, ἀλήθεια) καὶ οἱ ἄγγελοι.

Οἱ ἄνθρωποι στὴν Φρυγία ἐβλεπαν τὸν κόσμο σὰν νὰ ἦταν γεμάτος δαίμονες, τὸν οὐρανὸ γεμάτο «θρόνους, ἀρχές καὶ ἐξουσίες» (Κολ. 2:15) καὶ τὸν χῶρο κάτω ἀπὸ τὰ ἄστρα γεμάτο ἀπὸ πνεύματα τοῦ ἀέρα (Ἐφ. 6:12).

Ὁ Θαλῆς, ποὺ εἶχε γεννηθεῖ στὰ μέρη αὐτά, ἔλεγε πὼς ὁ κόσμος εἶναι ἓνα ὄν γεμάτο δαίμονες. Μιὰ ομάδα γνωστικῶν ξεχώριζε τὸν πνευματικὸ Χριστὸ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο Ἰησοῦ, λέγοντας ὅτι ὁ Χριστὸς «εἰσήγαγε» τὸν Ἰησοῦ κατὰ τὴν βάπτισμα καὶ τὸν ἄφησε τὴν ὥρα τῆς Σταυρώσεως, οὕτως ὥστε ὁ Χριστὸς δὲν γεννήθηκε οὔτε θυσιάστηκε ὡς ἄνθρωπος.

Οἱ Δοκῆτες ἔλεγαν πὼς τὸ ἀνθρώπινο σῶμα τοῦ Κυρίου ἦταν φανταστικὸ καὶ ὁ Εἰρηναῖος δίδασκε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν «τὸ δοχεῖο» στὸ ὁποῖο μπῆκε ὁ Χριστὸς κατὰ τὸ βάπτισμα καὶ ἔπειτα γύρισε στὸ πλήρωμά του. Οἱ Βαλεντινιανοὶ πρέσβευαν ὅτι ὁ ἀπόλυτος Θεὸς δὲν εἶναι ὁ ἴδιος τὸ πλήρωμα, ἀλλὰ περιέχει τὸ πλήρωμα ὡς περιεχόμενό του. Οἱ Ὀφίτες ταυτίζουν τὴν λέξη πλήρωμα μὲ τὴν πληρότητα γνώσεως. Τὰ δύο γνωστὰ παρακλάδια τους δανείστηκαν χριστιανικὰ καὶ ἐβραϊκὰ κείμενα καὶ περιέγραψαν τὸ βασιλεῖο τοῦ παραδείσου ὡς τὴν γῆ ποὺ ρέει γάλα καὶ μέλι, τὰ ὁποῖα ἂν δοκιμάσουν οἱ καλοὶ, θὰ γευθοῦν κ.λπ. τὸ πλήρωμα. Ἀκόμη χῶριζαν τὸ σύμπαν σὲ τρεῖς περιοχές στὶς ὁποῖες ὑπῆρχαν ἀπὸ τρία εἶδη, π.χ. τρεῖς θεοί, τρεῖς ἄνθρωποι κ.λπ. Ὁ Χριστὸς, ἔλεγαν, ἔχει τρεῖς φύσεις καὶ κατέχει ὅλο τὸ πλήρωμα τῆς διηρημένης τριάδος.

Ἡ χρήση τοῦ ὄρου «πλήρωμα» ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος δανείστηκε τὴν ἤδη χρησιμοποιημένη λέξη «πλήρωμα» καὶ τὴν παρου-

σίασε στὶς ἐπιστολές του μὲ τελείως διαφορετικὴ ὀπτική καὶ θεολογικὴ σημασία. Τὰ χωρία στὶς ἐπιστολές τοῦ Παύλου ὅπου ἀπαντᾶται ὁ ὄρος «πλήρωμα» εἶναι τὰ ἑξῆς:

1. Ρωμ. 11:12 «εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνῶν, πόσω μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν».

2. Ρωμ. 11:25 «Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε [παρ'] ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πῶρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρι οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνῶν εἰσέλθη».

3. Ρωμ. 13:10 «ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακόν [οὐκ ἐργάζεται] πλήρωμα οὖν νόμου ἢ ἀγάπη».

4. Ρωμ. 15:29 «[οἶδα δέ] ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι.»

5. Α' Κορ. 10:26 «τοῦ Κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς».

6. Γαλ. 4:4 «ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμου».

7. Ἐφεσ. 1:10 «εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν αὐτῷ.»

8. Ἐφεσ. 1:23 «ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.»

9. Ἐφεσ. 3:19 «γινῶναι τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα [πληρωθῆτε εἰς] πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.»

10. Ἐφεσ. 4:10 «ὁ καταβάς αὐτὸς ἐστὶν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπὲρ πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσει τὰ πάντα.»

11. Ἐφεσ. 4:13 «μέχρι κατανήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ»

12. Ἐφεσ. 5:18 «καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνω, ἐν ᾧ ἐστὶν ἄσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι».

13. Κολοσ. 1:9 «Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπιγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ».

14. Κολοσ. 1:19 «ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι».

15. Κολοσ. 2:9 «ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς».

16. Κολοσ. 2:10 «καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμέ-

νοι, ὃς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας”.

Ἀφοῦ παραθέσαμε τὰ χωρία στὰ ὁποῖα ἀπαντᾶται ὁ ὅρος “πλήρωμα” θὰ ἀσχοληθοῦμε κατωτέρω μὲ τὸ κάθε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ καὶ στὸ τέλος θὰ προσπαθήσουμε, ὅσο μᾶς τὸ ἐπιτρέπει ἡ ἐλαχιστότητά μας, νὰ προσδιορίσουμε τὴν θεολογικὴ σημασία καὶ χρῆση τῆς λέξεως ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο.

Ρωμαίους 11:12 Στὸ χωρίο αὐτὸ ἡ λέξη “πλήρωμα” δηλώνει τὸ ὅλον, τὸ ἀναπλήρωμα. Ὁ Σεβηριανὸς λέγει ὅτι πλήρωμα εἶναι τὸ ὅλον ὡς πρὸς τὸ ὀλίγον, ἐνῶ ὁ Θεοδώρητος προσθέτει “τὸ συναπαρτισθῆναι καὶ αὐτοῖς τοῖς σωζομένοις”. Ἄν ἡ πτώση τοὺς ἔφερε πλοῦσια τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον καὶ ἡ ἥττα τοὺς στήν πνευματικὴ ζωὴ πλούτισε πνευματικὰ τὰ ὑπόλοιπα ἔθνη, πόσῳ μᾶλλον ἡ τελειώσή τους, ἡ προσέλευσή τους στὸν Χριστό.

Ρωμαίους 11:25 Καὶ ἐδῶ ἡ λέξη “πλήρωμα” δηλώνει τὸ ὅλον, τὸ σύνολο τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου ποὺ θὰ πιστέψει. Κατὰ τοὺς Ὁ’ “πάντας τοὺς ἐξ ἔθνων πιστεύειν μέλλοντας”. Ὅταν ὅλοι οἱ λαοὶ πιστέψουν, τότε καὶ ὁ Ἰσραὴλ “πιστεύσας σωθήσεται”.

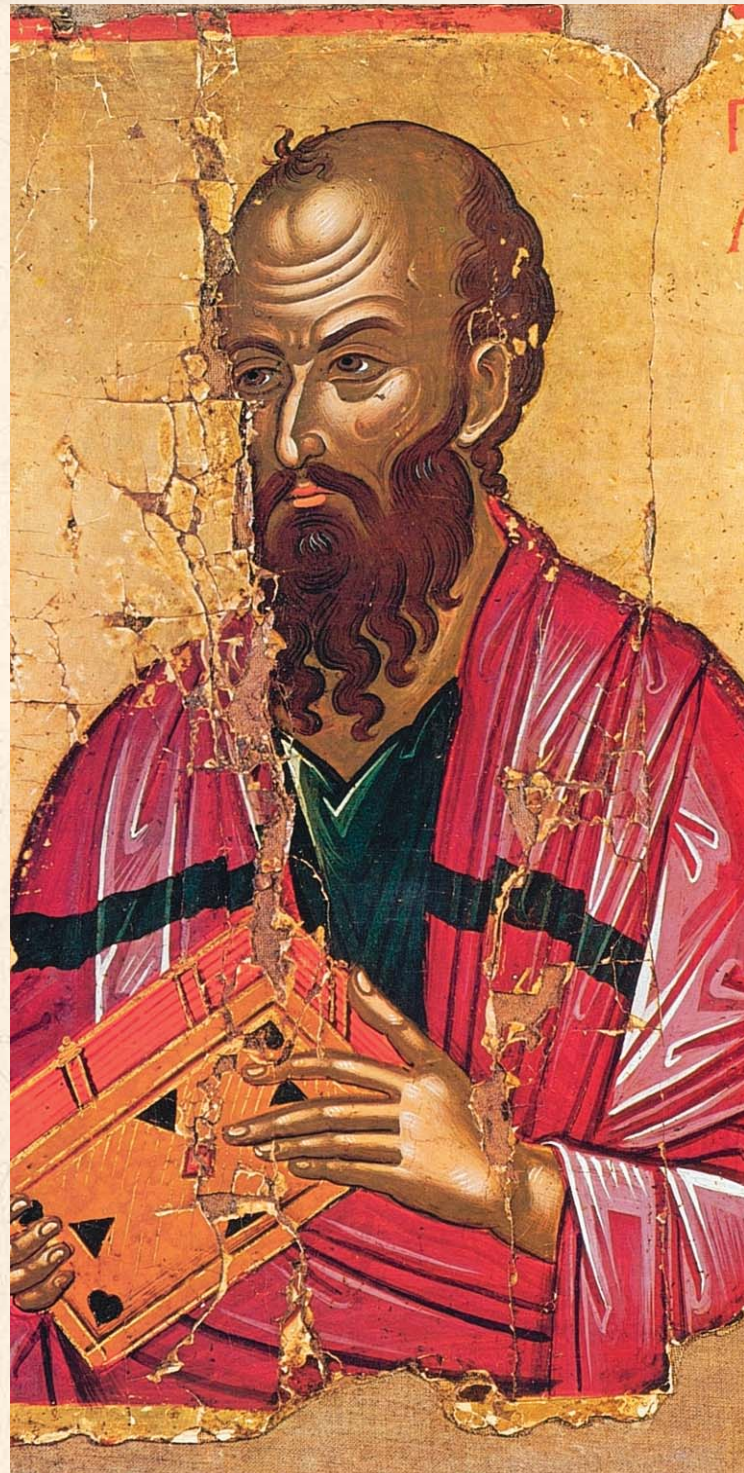
Ρωμαίους 13:10 Ἡ ἀγάπη στὸν πλησίον ποτέ δὲν κάνει κακό. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ ἐκπλήρωση τοῦ νόμου, τὸ πληροῦν τὸν νόμο. Ἡ πλήρωση εἶναι ἡ τήρηση τοῦ νόμου. Μπορεῖ ἀκόμα νὰ σημαίνει ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι αὐτὴ ποὺ κρατᾷ τὸν νόμο γεμάτο.

Ρωμαίους 15:29 Τὸ “πλήρωμα” στὸ χωρίο αὐτὸ εἶναι ἡ ὀλοκληρωτικὴ εὐλογία, ἡ εὐλογία τοῦ εὐαγγελίου. Κατὰ τὸν Ζιγαβηνὸ “τουτέστι πεπληρωμένους ἐπαίνου τοῦ ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου”.

Α’ Κορινθ. 10:26 Ὁ ὅρος “πλήρωμα” στὸ χωρίο αὐτὸ σημαίνει τὸ περιεχόμενο τῆς γῆς, κάθε τί ποὺ βρίσκεται στὴν γῆ. Ὁ Ζιγαβηνὸς μιλᾷ γιὰ τὴν ὀλότητα τῆς γῆς, καὶ ὁ Φῶτιος γιὰ τὰ πληροῦντα αὐτήν.

Γαλάτας 4:4 Τὸ “πλήρωμα ἐδῶ σημαίνει τὴν συμπλήρωση τοῦ χρόνου, τὸν κατάλληλο χρόνο, τὴν ἐκπλήρωση τῶν ἡμερῶν. ἔχει δηλαδὴ τὴν ἔννοια τοῦ τέλους καὶ τοῦ πέρατος ὀρισμένου χρόνου, ἀφοῦ ὁ χρόνος ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ εἶχε προφητευθεῖ ἀπὸ τὸν Προφῆτη Δαυὶδ καὶ ἔλαβε τέλος ἐπὶ τῆς βασιλείας Καίσαρος Αὐγούστου, ὁπότε ἔλαβε ἀρχὴ ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία τοῦ Χριστοῦ.

Ἐφεσίους 1:10 Καὶ στὸ χωρίο αὐτὸ ἡ λέξη “πλήρωμα” δηλώνει τὴν συμπλήρωση τοῦ χρόνου, τὸν

κατάλληλο χρόνο. Ἡ οἰκονομία εἶναι ἡ χρηστὴ καὶ ἐπωφελὴς διοίκηση καὶ κατάσταση τοῦ πέρατος τῶν καιρῶν. Ὁ Θεοφύλακτος ἐρμηνεύει τὸ χωρίο λέγοντας πὼς οἱ καιροὶ ἀπαιτοῦσαν κόλαση, ἀλλὰ ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ “οἰκονόμησε” σωτηρία.

Ἐφεσίους 1:23 Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ πλήρωμά του. Ὅπως τὸ σῶμα εἶναι τὸ πλήρωμα τῆς κεφαλῆς, ἀναπληρώνοντας αὐτὴ μὲ τὰ μέλη, ἔτσι καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος πληρῶνει τὰ πάντα κάθε πιστὸ ἄνθρωπο. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέγει ὅτι ἡ κεφαλὴ πληροῦται καὶ τὸ σῶμα γίνεται τέλειο ὅταν “ὁμοῦ πάντες ὦμεν συγκεκολλημένοι”. Ὅταν εἴμαστε ὅλοι μαζί τότε ὁ Χριστός, ἡ κεφαλὴ, λαμβάνει τέλειο σῶμα. Οἱ ἐρμηνευτὲς τοῦ χωρίου προτείνουν 4 δυνατὲς ἐρμηνεῖες:

α. Ἄν λάβουμε τὸ “πληρουμένου” ὡς παθητικόν, ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος (καθὼς ἡ Ἐκκλησία αὐξάνει) πληρῶνεται.

β. Ἄν λάβουμε τὸ “πληρουμένου” ὡς μικρὸ ὄνομα μὲ ἐνεργητικὴ διάθεση ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ πλήρωσις τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος συνολικὰ (ἐν πᾶσιν) πληροῖ τὰ πάντα.

γ. Ἄν λάβουμε τὸ “πληρουμένου” ὡς ἐνεργητικὸ καὶ τὸ “πλήρωμα” ὡς παθητικὸ οὐσιαστικόν, ἡ Ἐκκλησία εἶναι αὐτὴ πού πληρῶνεται ἀπὸ τὸν Χριστὸ πού πληροῖ τὰ πάντα.

δ. Ἄν λάβουμε τὸ “πληρουμένου” ὡς ἐνεργητικὸ καὶ τὸ “πλήρωμα” ἀναγόμενον στὸν Χριστὸ ἀντὶ στὴν Ἐκκλησία, τότε ὁ Χριστὸς ἦρθε τὴν κατάλληλη στιγμή στὴν γῆ, γιὰ νὰ γίνῃ ὄχι μόνο κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Lightfoot φρονεῖ πὼς ὅλες οἱ θεῖες εὐλογίαι καὶ χάριτες πού ἔχει ὁ Χριστός, μεταδίδονται στὴν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ τὸ πλήρωμά του. Οἱ Χρυσόστομος, Οἰκουμένιος καὶ Θωμᾶς Ἀκινάτης θεωροῦν τὴν Ἐκκλησία “συμπλήρωμα” τοῦ Χριστοῦ, ὁ δὲ Θεοδώρητος προσθέτει: “πλήρωμα τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους ἐκάλεσεν ὡς τῶν θείων χαρισμάτων πεπληρωμένην. Ταύτην ἔφη εὐδοκῆσαι τὸν Θεὸν ἐν Χριστῷ κατοικῆσαι, τουτέστιν αὐτῷ συνῆφθαι, ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ εἶναι”.

Ἐφεσίους 3:19 Πλήρωμα θεοῦ σημαίνει τὸ νὰ εἴστε πεπληρωμένοι κάθε ἀρετῆς τῆς ὁποίας πλήρης εἶναι ὁ Θεός. Τὸ νὰ δεχθεῖτε τελείως τὸν Θεό, νὰ ἔχετε ὅλες τὶς δωρεές καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ.

Ἐφεσίους 4:10 Ὁ Χριστὸς ἦλθε γιὰ νὰ πληρώσει τὰ πάντα μὲ τὶς ἐνεργειές του, κατὰ τὸν Ζιγαβηνό. Καὶ κατὰ τοὺς Ο' “γυμνοὶ τῇ θεότητι καὶ πρότερον πάντα ἐπλήρου”

Ἐφεσίους 4:13 Μέχρι νὰ φθάσουμε στὸ μέτρο τῆς ἡλικίας στὴν τελειότητα τῆς πίστεως τοῦ Χρι-

στοῦ, ὄχι ὅμως ὁ καθένας μας, ἀλλὰ ὁ τέλειος ἄνδρας, αὐτὸς πού θὰ κατέχει τὴν τελειότητα, τὴν πλήρη ὠριμότητα, ἡ ὁποία καὶ θὰ ἀναπαραγάγει τὴν ἠθικὴ τελειότητα τοῦ Χριστοῦ. Πρόκειται, δηλαδή, γιὰ τὴν πνευματικὴ τελείωση, στὴν ὁποία ἀποβλέπουν ὅλοι οἱ χριστιανοὶ καὶ μὲ τὴν ὁποία πληρῶνονται.

Ἐφεσίους 5:18 Ὁ Παῦλος παρακαλεῖ νὰ καθαρισθοῦν ἀπὸ ἀσωτίες καὶ νὰ “γεμίσουν” ἀπὸ πνεῦμα, νὰ δεχθοῦν τὴν πνευματικὴ μέθη. Τὸ περιεχόμενο αὐτῆς τῆς πληρώσεως εἶναι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

Κολοσσαεῖς 1:9 Τὸ “πληρωθῆτε” δηλώνει τὸ ὅλον, τὴν ὁλότητα. Ὁ Θεοφύλακτος προσθέτει “ἔχετε γάρ, ἀλλ’ οὐ τὸ πᾶν”. Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Τιμόθεος προσεύχονται γιὰ νὰ πληρωθοῦν μὲ τὴν πνευματικὴ σοφία καὶ σύνεση τοῦ Θεοῦ.

Ἐφεσίους 1:19 Στὸν Χριστὸ κατώκησε ὅλο τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος “οὐσιωδῶς”, ὡς ψυχὴ ἐν σώματι, ὄχι κάποια ἐνέργεια, ἀλλὰ ἡ οὐσία. Αἰτία αὐτῶν ὑπῆρξε ἡ εὐδοκία καὶ ἡ θέληση τοῦ Πατρὸς. Τὸ “πλήρωμα” λοιπὸν ἐδῶ δηλώνει τὸ πλῆθος, τὴν ἀφθονία τῶν θείων ἐνεργειῶν. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία “πληρῶνει” (γεμίζει) τὰ πάντα. Ὁ Ζιγαβηνὸς λέγει: “ἐν γὰρ τῷ προσλήμματι ὅλος ὁ υἱὸς κατώκησε, τουτέστιν ὅλη ἡ θεότης αὐτοῦ καὶ οὐ μέρος αὐτῆς”. Ὁ Pfeleidererer δέχεται ὅτι τὸ πλήρωμα σημαίνει μόνον αὐτὸ τὸ μέρος τῆς ἀποκάλυψης τῆς θείας ζωῆς καὶ ὑπαρξῆς, τὸ ὁποῖο ἀναδιπλώνεται στὸν κόσμον ἢ τὸ σύνολο τῶν θείων δυνάμεων. Ὁ Schmidt βλέπει ὅλη τὴν οὐσία τῆς θεότητος μὲ ὅλες τὶς θεῖες δυνάμεις, ἐνῶ ὁ Lightfoot βλέπει τὸ σύνολο τῶν θείων δυνάμεων καὶ ιδιοτήτων, προσπαθεῖ δὲ νὰ συνδέσει τὸν Χριστὸ μὲ τὸν “Λόγον” τῆς ἀλεξανδρινῆς φιλοσοφίας.

Κολοσσαεῖς 2:9 Στὸν Χριστὸ κατοικεῖ σωματικῶς ὅλο τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος, εἶναι ὁ ἐν ἀρχῇ ἄσαρκος Θεὸς Λόγος, ὁ ὁποῖος σαρκώθηκε καὶ “σαρκὶ ἠνωσθαι καθ’ ὑπόστασιν, ἀλλὰ τὰ πάντα πληροῖ”. Ὁ Bengel λέγει πὼς τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος στὸν Χριστὸ δὲν εἶναι ἀπλῶς τὰ θεῖα ιδιώματα, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ φύση τῆς θεότητος.

Κολοσσαεῖς 2:10 Δὲν ἔχουμε τίποτα λιγότερο, εἴμαστε πεπληρωμένοι τῆς θεότητος. Καὶ κατὰ τὸν Θεοφύλακτο, “ἡ φύσις ἡμῶν ἠνώθη τῷ Θεῷ” καὶ ἐμεῖς κοινωνήσαμε τῆς θείας φύσης.

Ἡ ἔννοια τοῦ ὅρου “πλήρωμα” καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Παύλου περὶ τοῦ «πληρώματος» τῆς θεότητος

‘Ο Ἀπόστολος Παῦλος χρησιμοποίησε τὸν ὄρο “πλήρωμα” γιὰ νὰ δηλώσει:

α. Τὸ ὄλο, τὴν ὁλότητα (Ρωμ. 11: 12,25, Ἐφεσ. 3:19 καὶ 4:10, Κολοσ. 1:9 καὶ 2:10)

β. Τὴν συμπλήρωση τοῦ κατάλληλου χρόνου (Γαλ. 4:4 καὶ Ἐφεσ. 1:10),

γ. Τὸ περιεχόμενο (Α΄ Κορ. 10:26)

δ. Τὸ πλήθος, τὴν ἀφθονία: περὶ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος καὶ περὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ (Ρωμ. 15:29, Ἐφεσ. 1:23 καὶ 4:13, Κολοσ. 1:19 καὶ 2:9). ‘Ο Παῦλος ὀνομάζει τὸν Χριστὸ “πλήρωμα τῆς θεότητος”, θέλοντας νὰ δώσει ἔμφαση στὴν θεότητά Του. Μαρτυρεῖ τὴν προϋπαρξή τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν μορφή τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πλήρη ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ-Πατρός, ἐφόσον εὐδόκησε νὰ κατοικήσει στὸν Χριστό. Ἡ τελειότητα τοῦ Θεοῦ, τὸ σύνολο τῶν θείκων γνωρισμάτων καὶ ἐνεργειῶν εἶναι ἡ πνευματικὴ τελειότητα. Αὕτὴ ἡ τελειότητα εἶναι κοινὴ στὸν Θεὸ Πατέρα καὶ στὸν Υἱό, οὕτως ὥστε οἱ λειτουργίες τοῦ Χριστοῦ ὡς πληρώματος ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας νὰ εἶναι ταυτόσημες μετὰ αὐτῆς τοῦ Θεοῦ πατρός, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐπίσης πλήρωμα.

Τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος κατοικεῖ στὸν Χριστὸ σωματικῶς, ὄχι ἐν σώματι, οὔτε σωματοειδῶς, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐνσάρκωσή του ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. ‘Ο Χριστὸς ἐπιτελεῖ τὴν σωτηρία μας διὰ μέσου τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι τὸ σῶμα Του. Ἀποδεικνύεται, λοιπόν, ὅτι τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος ὑπῆρχε μόνιμα στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ἐμφανίσθηκε ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καὶ ὑπάρχει καὶ στὴν Ἐκκλησία Του, τῆς ὁποίας εἶναι ἡ κεφαλὴ καὶ τὴν ὁδηγεῖ στὴν τελειότητα. Οἱ χριστιανοὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας μέτουν στὸ πλήρωμα τῆς θεότητος. ‘Ο Χριστὸς ἐνσωματώνει ὄλο τὸ πλήρωμα καὶ τὸ μεταβιβάζει στὸ σῶμα Του, τὴν Ἐκκλησία.

Κατὰ τὸν Hanson τὸ πλήρωμα εἶναι μία ἐνιαία καὶ ἀπόλυτη ἀρχὴ ποὺ κατοικεῖ στὸν Χριστὸ σωματικῶς καὶ ἀποκαλύπτεται ὡς κοσμολογικὲς καὶ σωτηριολογικὲς ἐνέργειες. Στὴν πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολὴ ὁ Παῦλος ἔχει ὡς κύριον σκοπὸ νὰ υποστηρίξει μετὰ σθένος τὴν κυριαρχία, τὴν ὑπεροχὴ τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ, ποὺ ἔλαβε μέρος στὴν δημιουργία καὶ διακυβερνᾷ τὴν κτίση καὶ ὑπερέχει ἐναντι ὅλων τῶν (γνωστικῶν) αἰώνων καὶ κάθε σοφίας. Στὸν Χριστὸ κατοικεῖ ὄλο τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος, τῶν θείων ιδιωμάτων καὶ ἐνεργειῶν καὶ σὲ Αὐτὸν βρίσκονται κρυμμένοι οἱ θησαυροὶ τῆς

σοφίας (Κολ. 2:3) καὶ ἡ πληρότητα τῆς ζωῆς. Στὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴ τοῦ κύριου θέμα τοῦ Παύλου εἶναι ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας βασισμένη στὸν Χριστό. Ἐτσι τὸ πλήρωμα πλέον κατοικεῖ στὸν Χριστό, ὄχι σχετικὰ μετὰ τὸν Θεό, ἀλλὰ μετὰ τὴν Ἐκκλησία. Εἶναι ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ ποὺ περνᾷ στὴν Ἐκκλησία, τὸ σῶμα Του. Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας δηλώνεται στὸν χαρακτηρισμὸ τῆς ὡς σώματος ποὺ ἔχει κεφαλὴ τὸν Χριστό. Ἡ κεφαλὴ συμβολίζει τὴν ὑπεροχὴ, τὸ σῶμα εἶναι ἡ συνοχὴ καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος ἡ ἐνότητα ὅλων.

Ἐτσι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ πλήρωμα, τὸ συμπλήρωμα” τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου”. ‘Ο Χριστὸς πληροῖ τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας μετὰ τὴν θείαν δωρεάν. Παράλληλα πληροῦται καὶ ὁ Χριστὸς, μετὰ κάθε πιστὸ ποὺ εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας του. ‘Ο Χριστὸς πληροῖ τὴν Ἐκκλησία ἀλλὰ εἶναι καὶ ὁ πληρούμενος ἀπ’ αὐτήν.

Τὸ ἴδιο τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἐνοποιεῖ τὰ πολλαπλὰ μέλη τοῦ σώματος καὶ οἱ πιστοὶ μετὰ τὸ Βάπτισμα καλοῦνται νὰ ἐνσωματωθῶν στὸ σῶμα Του. Γιατί, ὅπως ἓνας ἄνδρας ἀγαπᾷ τὴν γυναῖκα τοῦ “ὡς τὸ “ἑαυτοῦ σῶμα” (Ἐφεσ. 5:28), ὁ Χριστὸς ποὺ εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος εἶναι καὶ “σωτὴρ τοῦ σώματος”.

Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀναπτυχθεῖ γὰρ νὰ φθάσει στὸ μέτρο τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ Χριστὸς θὰ γεμίζει τὸ σύμπαν μετὰ τὸ πλήρωμά του (Ἐφεσ. 1:21 καὶ 4:10 ἐξ.) Αὕτὴ ἡ ἰδέα τοῦ Παύλου περὶ σώματος καὶ κεφαλῆς συνδυάζεται μετὰ τὴν βιβλικὴ εἰκόνα τῆς Νύμφης, ὅπου Χριστὸς, ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ὁ σωτήρας ποὺ ἀγάπησε τὴν Ἐκκλησία ὡς μνηστὴ του (Β΄ Κορ. 11:2) καὶ ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ “παραστήσει αὐτὴν ἑαυτῷ ἑνδοξόν” (Ἐφεσ. 5:27), μέχρι νὰ καταστήσουμε ὅλοι “εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματός Του” (Ἐφεσ. 4:13).

Συμπερασματικὰ, διαπιστώνουμε ὅτι ὁ ὄρος” πλήρωμα” χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο ἀναφορικὰ μετὰ τὸν Θεό-Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία. Ἀναφορικὰ μετὰ τὸν Θεό-Χριστὸ ἀποδεικνύει τὴν τελειότητά Του, τὸ σύνολο τῶν θείων ἐνεργειῶν καὶ δυνάμεων (Κολ. 1:19, 2:9 καὶ Ἐφεσ. 3:19). Ἀναφορικὰ μετὰ τὴν Ἐκκλησία τὴν καθιστᾷ σῶμα μετὰ κεφαλὴ τὸν Χριστὸ καὶ ὅλους τοὺς πιστοὺς “μέλη ἐκ μέρους”. “Ὅπως ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ-Πατρός, ἔτσι καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ κοινωνικὴ “ἐν χώρῳ καὶ χρόνῳ ἀνανέωσις”, “τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου”.

Ἀνθρωπολογικὲς διαστάσεις τῆς Ἀνάστασης τοῦ Κυρίου κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο

Τοῦ κ. Γεωργίου Παπατζανάκη,
Δρος Θεολογίας

α. Ὁ ἄνθρωπος ὡς δημιουργημα τοῦ Θεοῦ

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι δημιουργημα καὶ πλάστηκε «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» τοῦ Δημιουργοῦ. Ἡ ἀνθρώπινη ὕπαρξη συγκροτεῖται ἀπὸ δύο στοιχεῖα, τὸ σῶμα καὶ τὴ ψυχὴ ἢ τὴ σάρκα καὶ τὸ πνεῦμα. Τὸ πνεῦμα ἐκφράζει τὴν ὁμοιότητα καὶ καταγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεό, ἐνῶ ἡ σάρκα τὴν ὁμοιότητα καὶ προέλευση ἀπὸ τὴν ὕλη ἢ τὴ γῆ (Βλ. Γεν. 1,26). Ὁ Θεὸς εἶναι γιὰ τὸν Ἀπ. Παῦλο ὁ Δημιουργός, ὁ πατέρας «ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν» (Α' Κορ. 8,6). Ὁ Ἀπ. Παῦλος δὲν βασιζέται στὶς ἀντιλήψεις τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας περὶ διαρκικῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἤτοι ψυχῆς καὶ σώματος. Ὁ Ἀπόστολος βασιζέται στὴν Π. Διαθήκη καὶ βλέπει τὸν ὅλον ἄνθρωπο μὲ σῶμα καὶ ψυχὴ, ὡς θεῖο δημιουργημα. Σύμφωνα μὲ τὶς μαρτυρίες τῆς Ἀγίας Γραφῆς ὁ ἄνθρωπος, ὡς ψυχοσωματικὴ ὕπαρξη, ἀποτελεῖ μία ἐνότητα. Τὴ ψυχοσωματικὴ αὐτὴ ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως θὰ δοῦμε στὴ συνέχεια τῆς μελέτης μας, χωρίζουν, ἀκόμη καὶ σήμερα, ἡ ἁμαρτία καὶ ὁ θάνατος.

β. Ἡ χρῆση καὶ ἡ σημασία τῆς ἔννοιας «σῶμα»

Ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι θεῖο δημιουργημα κατανοεῖται στὸν Ἀπ. Παῦλο ἀπὸ τὴ χρῆση καὶ τὴ σημασία τῆς ἔννοιας «σῶμα». Οἱ ἐρμηνευτὲς τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀπ. Παύλου τονίζουν ὅτι τὸ ἀνθρώπινο σῶμα εἴτε ἀπαντᾷ μὲ τὴ σημασία τοῦ προσώπου, εἴτε τοῦ ἀτόμου, εἴτε ὡς μέλη τοῦ σώματος, σ' ὅλες τὶς περιπτώσεις ἐκφράζουν τὸν ὅλον ἄνθρωπο, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ διακριθεῖ ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο ἐγώ. Μὲ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα εἶναι συνυφασμένο καὶ τὸ ἀνθρώπινο πρόσω-

πο. Σῶμα καὶ πρόσωπο συνυπάρχουν καὶ ταυτίζονται. Ὡς σῶμα στέκεται ὁ ἄνθρωπος ἀπέναντι στὸν ἄλλο ἄνθρωπο. Ὁ ἄνθρωπος στὸ σύνολό του εἶναι «σῶμα». Βλέπουμε ἐπίσης ὅτι ὁ ἄνθρωπος βρίσκεται σ' ἓνα κόσμο, μέσα στὸν ὁποῖο κάθε φορὰ ἔχει ἀπὸ πάνω του ἓνα «κύριο». Ὡς «σῶμα» τὸν ἀπαιτεῖ ὁ δημιουργός Του, στὸν ὁποῖο ὀφείλει νὰ ἀνήκει: «*παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ*» (Ρωμ. 6,12). Τὴ σπουδαιότητα λοιπὸν τοῦ σώματος στὴν ἀνθρώπινη ὕπαρξη κατανοοῦμε ἀπὸ τὶς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεό, πρὸς τὸν συνάνθρωπό του καὶ πρὸς τὸν ἑαυτό του. Ἔτσι μπορούμε νὰ ἀναφέρουμε τὶς παρακάτω σημασίες τοῦ ἀνθρώπινου σώματος:

1. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι «ναὸς τοῦ ἐν ἡμῖν Ἁγίου Πνεύματος (Α' Κορ. 6,19).
2. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τόπος τῆς λογικῆς λατρείας πρὸς τὸν Θεό (Ρωμ. 12,1).
3. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ὑπηρετεῖ καὶ δοξολογεῖ τὸν Κύριον (Α' Κορ. 6,13. 15. 20. Β' Κορ. 4,5).
4. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου συμβάλλει στὴν ἐνότητα καὶ οἰκοδομὴ τῆς ἐκκλησίας (Ἐφεσ. 4, 15-16).
5. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργεῖ καὶ συμπεριφέρεται μὲ φρόνημα ταπεινοφροσύνης καὶ συνεργασίας μεταξύ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας (Ρωμ. 12, 4-5. Α' Κορ. 12, 24-27).
6. Μὲ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα (ὀστράκινο σκεῦος) γίνεται ἡ ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ σ' αὐτὸ φαυερώνεται ἡ δύναμη τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ (Β' Κορ. 4,10).
7. Τὸ ἀνθρώπινο σῶμα μὲ τὴν ἀνάσταση τοῦ Κυρίου καθίσταται πνευματικὸ καὶ ἄφθαρτο (Α' Κορ. 15,44).

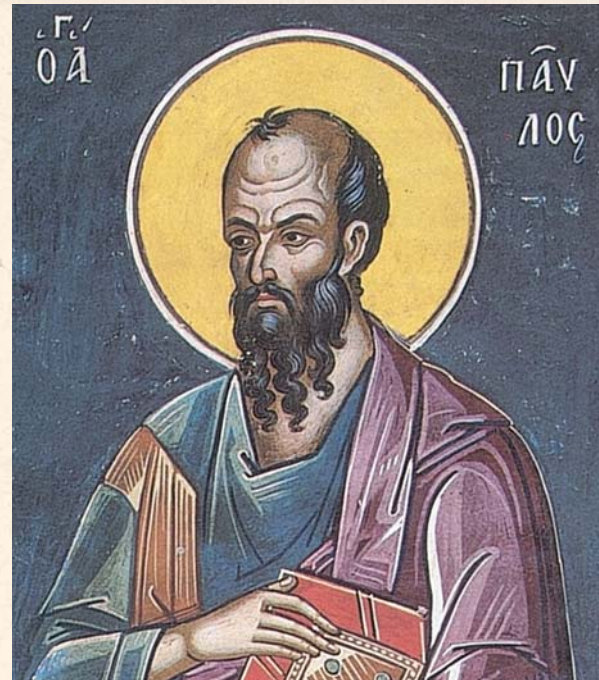
8. Έσχατολογικά τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ὡς φορέας τῆς ταπεινώσεως καὶ μεταμορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου μετασχηματίζεται καὶ γίνεται σύμμορφο τοῦ σώματος τῆς δόξας τοῦ Κυρίου (Φιλιπ. 3,21).
9. Γενικὰ μὲ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα πραγματοποιοῦνται οἱ πράξεις τοῦ ἀνθρώπου (Ρωμ. 8,13). Σημειώνουμε ὅμως ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ὀφείλουν νὰ ὑπακούουν στὸ θεῖο θέλημα καὶ μὲ τὰ σώματά τους νὰ ἐκτελοῦν τὰ ἀγαθὰ ἔργα. Γιατὶ ὅταν οἱ πράξεις εἶναι πονηρές, τότε ὁ ἄνθρωπος ζεῖ μὲ τὴν κυριαρχία τῆς ἁμαρτίας καὶ ἡ ἔννοια τοῦ σώματος ταυτίζεται μὲ τὴν ἔννοια τῆς σαρκός (Ρωμ. 6,6).

Ἄπο τις παραπάνω σημασίες τοῦ σώματος συνάγεται ὅτι ὁ Ἄπ. Παῦλος μὲ τὴν ἔννοια τοῦ σώματος δὲν ἐπιδιώκει νὰ ἐξετάσει τὴ φύση τοῦ σώματος, ὅτι δηλαδή συνίσταται ἀπὸ ὕλη, ἀλλὰ ἐνδιαφέρεται νὰ παρουσιάσει τὴ συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ κρίνεται ἀπὸ τις πράξεις τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν λοιπὸν τὸ ἐγὼ τοῦ ἀνθρώπου κατευθύνεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τότε τὸ σῶμα εἶναι ἐλεύθερο καὶ ἀπαλλαγμένο ἀπὸ τις πονηρές πράξεις.

γ. Ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου καὶ ἡ «καινὴ κτίσις»

Ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου δημιουργεῖ μιὰ νέα ὄντολογία τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό, ποὺ ὀνομάζεται στὸν Ἄπ. Παῦλο «καινὴ κτίσις» (Β' Κορ. 5,17). Ἡ νέα ὄντολογία εἶναι σχέση προσωπικὴ καὶ λειτουργεῖ ὡς κοινωνία ἀγάπης. Ἡ κοινωνία αὐτὴ εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῆς ἁμαρτίας, τοῦ θανάτου καὶ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Γι' αὐτὸ στὸν Ἄπ. Παῦλο ἡ κατανοήση τῆς ἀνθρωπολογίας του ἀναφέρεται καὶ στὸν πρῶτο ἄνθρωπο, τὸν Ἀδάμ, τὸν ὁποῖο θεωρεῖ ὡς αἴτιο τῆς πτώσεως καὶ ἀπομακρύνσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν κοινωνία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ (Ρωμ. 5,12).

Ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος εἶναι συνδεδεμένος στὸν Ἄπ. Παῦλο μὲ τὴ ζωὴ τοῦ πρῶτου ἀνθρώπου (βλ. Ἐφεσ. 4,22. Κολ. 3,9). Ὁ Ἄποστολος τῶν Ἐθνῶν τονίζει ὅτι «εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον,

πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσειε» (Ρωμ. 5,15). Παρουσιάζει λοιπὸν ὁ Ἄπ. Παῦλος τοὺς δύο τύπους τῶν ἀνθρώπων γιὰ νὰ ἐξηγήσει τὸ μυστήριό τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου: «ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν» (Α' Κορ. 15,45). Γι' αὐτὸ ὁ Ἄπ. Παῦλος τονίζει ὅτι ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου δημιουργεῖ νέα ὄντολογικὴ σχέση, νέα ζωὴ ἐν τῷ Χριστῷ: «ὡς περὶ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται» (Α' Κορ. 15,22).

Ἡ νέα αὐτὴ ἐν Χριστῷ ζωὴ ἢ ἐν πνεύματι, ξεκινᾷ κατὰ τὸν Ἄπ. Παῦλο ἀπὸ τὸ βάπτισμα. Μὲ τὸ μυστήριό τοῦ βαπτίσματος ἔχουμε τὴν ἀρχὴ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, διότι ὁ ἄνθρωπος ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν πνευματικὸ θάνατο: «ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας» (Ρωμ. 6, 3-6). Ἔτσι ἡ ζωὴ τῶν πιστῶν μετὰ τὸ βάπτισμα ἄγεται καὶ ἐνισχύεται ἀπὸ τὴ χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Οἱ πιστοὶ μὲ τοὺς καρποὺς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀποκοῦν τὴν πνευματικὴ τους ἐλευθερία, γίνονται κυρίαρχοι τῶν σαρκικῶν παθῶν καὶ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὰ πονηρὰ ἔργα (Γαλ. 5, 16-22).

ΤΑ ΧΕΙΡΟΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΔΟΞΗ

Ισχυρίζονται πώς στην εποχή μας τα μεγάλα λόγια τελείωσαν. Άλλα –όμως– υπάρχουν κάποια... μικρότερα λόγια, που δείχνουν τή... «μεγαλωσύνη» τής κοινωνίας και τους βαθύτερους πόθους της.

Μιά (ξένη) λέξη που ψηφίστηκε πριν λίγο καιρό ως η δημοφιλέστερη του 2007 ήταν το επίφωνημα «woot!», που ελεύθερα μπορεί να αποδοθεί ως «ζήτω!». Η έκλογή της ασφαλώς θα απέρρευσε από την έκτεταμένη της χρήση. Και δίνει ένα σαφέστατο στίγμα του... «μεγαλείου» τής ψυχής των συνανθρώπων μας, που αρέσκονται τόσο πολύ στις επίδοκίμασιες και τις έπευφημίες, χαϊδεύοντας τους εύτελεϊς ύποκάρδιους πόθους τους. Θέλουν πολλά «εϋγε!», πολλά «ζήτω!», πολλά «όλέ!» για ό,τι κάνουν. Στόν καλλιτεχνικό δέ χώρο, οί προσπάθειες κρίνονται από τό ζεστό ή χλιαρό χειροκρότημα. Καί μάλιστα άφηγοϋνται για κάποιους καλλιτέχνες ότι λένε εκ συστήματος στό κοινό τους τά: «Δέν άκούω! Δέν άκούω!» καί: «Αϋτή εϊναι όλη ή δύναμή σας;», παροτρύνοντάς τους άπροσχημάτιστα να έντείνουν τό χειροκρότημα.

Εϊναι όμως καθοριστικό, ή –έστω– ένδεικτικό, τής άξιας τής κάθε προσπάθειας τό χειροκρότημα; Μήπως πολλές φορές εϊναι άπατηλό, ή και επικίνδυνο; Μιά μικρή παραβολική ιστοριούλα φωτίζει άρκετά αϋτό τό θέμα:

Ή μαμά ένός μικροϋ κουνουπιου του δίνει συμβουλές:

–Παιδί μου, μήν ξεθαρρεύεις καί μήν πηγαί- νεις ποτέ κοντά στους ανθρώπους.

–Μά γιατί μαμά;

–Γιατί όλοι θέλουν να μάς έξοντώσουν.

–Τί λές, καλέ μαμά; Κάθε φορά που περνάω

άπό μπροστά τους αϋτοί με χειροκροτοϋν! (προσπαθώντας να τό σκοτώσουν άνάμεσα στα χέρια τους).

Δέν εϊναι τόσο άνησυχητικό τό αν τό κουνου- πακι εϊχε έρμηνεύσει στραβά τό θέμα, αλλά: αν τό φρόνημα πολλων άπό μάς εϊναι στο έπίπεδο του μικροϋ κουνουπιου. Με τό να θεωροϋμε ως θαυμαστές μας κάποιους (γλοιώδεις κόλακες, συνήθως) που ό προφήτης Ήσαϊας θεωρεί άπερί- φραστα «άπατεωνες» καί «άντιπάλους». «Οί μα- καρίζοντες ήμάς άει πλανώσιν ήμάς» (Ήσ. 3,12).

Άλλά κι ένας σύγχρονος στοχαστής χαρακτη- ρισε πρόσφατα τήν άναγνωρισιμότητα καί τή δημοτικότητα ως «μιά μάσκα, που σου δίνει μέν έπιφάσεις κολακευτικές, αλλά όταν προσπαθείς να τή βγάλεις άπό τό πρόσωπό σου, έχει ένωθει τόσο σφικτά, ώστε σου στραπατσάρει τήν όψη καί σου κατατρώει τό πρόσωπο».

Άρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

Πιο μεστές εϊναι οί παρατηρήσεις του όσιου Ίωάννου τής Κλίμακος: «Η κενή δόξα εϊναι ως προς μέν τή φύση: διαστροφή κάθε καλου ήθους: ως προς δέ τό άποτέλεσμα: σκορπισμός των κα- μάτων: άπώλεια των ένάρετων ιδρώτων: δόλιος κλέφτης του προσωπικού θησαυροϋ: άπόγονος τής άπιστίας: πρόδρομος τής ύπερηφάνειας: να- άγιο μέσα στο λιμάνι: μυρμηγκι στο άλώρι, που φαίνεται μικρό, αλλά εϊναι ικανό να κλέψει σιω- πηρά όλο τον κόπο του γεωργοϋ». Καί λίγο πιο κάτω: «Ο κενόδοξος - κούφιος δείχνει ότι εϊναι πιστός, ένω εϊναι ειδωλολάτρης» (Κλίμαξ 21,2 καί 6).

Διαστροφή, λοιπόν, καί ειδωλολατρία! Που άφανίζει κάθε ικμάδα άρετής, ρίχνοντάς μας σε άβυσσαλέα βάραθρα! Άσφαλώς καί δέν ήταν μονομανής ό Άββās Παμβώ, για παράδειγμα, που επί τρία έτη έπίμονα παρακαλοϋσε τον Θεό κι έλεγε: «Μή με δοξάσεις πάνω στη γή». Τό άποτέλεσμα; «Τόσο πολυ τον δόξασε ό Θεός, ώστε να μην μπορεί κανένας να κοιτάξει τό πρό- σωπό του, άπό τό φεγγοβόλημα (τής άρετής)» (Γεροντικό, Άββās Παμβώ, 1).

Έτσι γίνεται ή καρδιά καί ή ζωη Παράδεισος! Καί «όσον προσεγγίζει τις τον Θεόν τή προθέσει αϋτου, καί ό Θεός προσεγγίζει αϋτω δια των χα- ρισμάτων Αϋτου» (Άββās Ίσαάκ, λόγος κα΄).

Διαλέγομε καί παίρνομε!... Όχι ασφαλώς με τή λογική του κουνουπιου. Γιατί τότε κινδυνεύο- με άμεσα.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ο Έορτασμός των Πολιούχων Τριπόλεως

Με μεγαλοπρέπεια και θρησκευτική κατάνυξη, ο πιστός Λαός τής ιστορικής Τριπολιτσάς έορτασε στις 22 Μαΐου τους Πολιούχους Άγιους Νεομάρτυρες Παύλο και Δημήτριο. Ίδιαίτερη λαμπρότητα έδωσε στην έορτή ή παρουσία του Μακ. Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Γερωνύμου. Τήν παραμονή τής Έορτής έψάλη Έσπερινός στον Ί. Ν. του Νεομάρτυρος Παύλου, όπου είχαν μεταφερθεί από τον Ήγούμενο τής Μονής Άρχιμ. Μελχισεδέκ και τήν συνοδεία άλλων μοναχών, τά άγια Λείψανα των δύο Νεομαρτύρων από τήν Ί. Μ. Άγ. Νικολάου Βαρσών, όπου μονίμως φυλάσσονται σέ μεγάλη άσημένια λειψανοθήκη. Μετά τó τέλος του Έσπερινού σχηματίσθηκε ιερά πομπή και μπροστά στον δισυπόστατο ένοριακό Ί. Ν. Νεομαρτύρων Τριπόλεως και Προφήτη Ήλία τά παρέλαβαν οί Σεβ. Μητροπολίτες και τά τοποθέτησαν στον Ί. Ναό. Άκολουθως έψάλη Μέγας Πολυαρχιερατικός Έσπερινός, προεξάρχοντος του Παν. Λεμεσοῦ κ. Άθανασίου. Τόν Θ. Λόγο κήρυξε ó Σεβ. κ. Άλέξανδρος. Τήν έπομένη έψάλη στον ίδιο Ί. Ναό Όρθρος και Πολυαρχιερατική Πανηγυρική Θ. Λειτουργία προεξάρχοντος του Σεβ. Πατρών κ.

Χρυσοστόμου. Τό Θ. Λόγο κήρυξε ó Σεβ. Ήλιουπόλεως κ. Θεόκλητος. Έκτός από τους Σεβ. Μητροπολίτες που άναφερθηκαν στις τελετές έλαβαν μέρος οί Σεβ. Αιτωλίας και Άκαρνανίας κ. Κοσμῆς, Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ. Γερεμίας, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος και ó Θεοφ. Έπίσκοπος Θεουπόλεως κ. Παντελεήμων. Τό άπόγευμα, όλοι μαζί ύποδέχθηκαν τόν Μακ. Άρχιεπίσκοπο Άθηνών κ. Γερώνυμο, τόν όποιο προσφώνησε ó Σεβ. Μαντινείας και στον όποιο ó Δήμαρχος Τριπόλεως κ. Άλ. Κοτσιάνης έπέδωσε τιμητική πλακέτα. Μετά τó πέρας του Έσπερινού έγινε ή έπίσημη άνά τήν πόλη Λιτανεία των Ί. Λειψάνων και τής Εικόνας των Νεομαρτύρων. Τήν έορτή τίμησαν μέ τήν παρουσία τους ó Ύφυπ. Παιδείας κ. Άν. Λυκουρέντζος, οί Βουλευτές και τ. Ύπουργοί Δ. Ρέππας και Π. Τατούλης, ó Γ. Γ. Περιφέρειας Πελοποννήσου Ν. Άγγελόπουλος, ó Νομάρχης Άρκαδίας Δ. Κωνσταντόπουλος, ó Δήμαρχος Τριπόλεως κ. Άλ. Κοτσιάνης, Δήμαρχοι πολλών Άρκαδικών πόλεων οί στρατιωτικές, δικαστικές Άρχές του νομού και πλήθος πιστών.

Τό κοινωνικό έργο τής Ί. Μ. Ύδρας

Στις 13.05.08 πραγματοποιήθηκε μέ μεγάλη έπιτυχία στον συνεδριακό χώρο του Άγ. Νεκταρίου

στην Αίγινα ύπό τήν προεδρεία του Σεβ. Ύδρας κ. Έφραιμ ή έτήσια σύναξη στελεχών του

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

φιλανθρωπικοῦ, προνοιακοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Μ. Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης. Συμμετείχαν ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν καὶ περὶ τὰ 300 στελέχη τοῦ ἐνοριακοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου. Τὴν ἡμερίδα ἀνοίξε ὁ Γ.Α.Ε π. Ἀκίνδυνος καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ Δήμαρχος Αἰγίνης κ. Π. Κουκούλης, ἡ Νομαρχιακὴ Σύμβουλος Αἰγίνης κ. Δ. Στάθη, ὁ Ἀντιδήμαρχος Ὑδρας κ. Ε. Γεώργας, καθὼς καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Νοσοκομείου Αἰγίνης κ. Σ. Βελιώτης ἀπηύθυναν χαιρετισμό. Τὴν ἔναρξή τῆς ἡμερίδος κήρυξε ὁ Σεβ. με σύντομα θεολογικὰ σχόλια γιὰ τὴν Ἐλεημοσύνη. Ἀκολούθησε ἡ κεντρικὴ ὁμιλία με θέμα: «Ὁργάνωση καὶ μορφές τοῦ Φιλανθρωπικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς ἐνορίας» ἀπὸ τὸν Ἀρχιμ. π. Χριστοφόρο Καραβία. Παρέμβαση καὶ ἐπίκαιρο σχολιασμό ἔκανε ὁ Σεβ. γιὰ τὶς σύγχρονες δομές τοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου με ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὸ φιλανθρωπικὸ ἔργο. Στὴ συνέχεια ἀνακοινώθηκε ὁ Γενικὸς Ἀπολογισμὸς τοῦ ὅλου φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἀπὸ τὸν π. Ἀκίνδυνο Δαρδανό, ἀπολογισμὸς τοῦ Γ.Φ.Τ. ἀπὸ τὸν Πρωτ. π. Ἰωαννίκιο Καλαφάτη, ταμία τοῦ Γ.Φ.Τ. Ἀκολούθησε μερίμνη τοῦ Ἀρχιμ. π. Ἀμφιλοχίου Γελαδάκη προβολὴ DVD με ποιμαντικὰ στιγμιότυπα τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου

τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ τῶν Ἐνοριῶν αὐτῆς, καὶ τέλος ὁ εἰδικὸς ἀπολογισμὸς τῶν ἰδρυμάτων τῆς Μητροπόλεως. Κατὰ τὸ ἔτος 2007 ὁ οἰκονομικὸς ἀπολογισμὸς ἔχει ὡς ἀκολουθῶς: Ἔσοδα: 2.488.843,91 €. Ἔξοδα: 2.299.516,78 €. Ὑπόλοιπον: 189.327,13 €. Τὴν ἡμερίδα ἔκλεισε ὁ Σεβασμιώτατος συνοψίζοντας ἐπιγραμματικὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἔργων τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς ἀγάπης, συνεχάρη καὶ εὐχαρίστησε ὅλα τὰ μέλη καὶ εὐχήθηκε καλὴ συνέχεια. Τέλος στὴν τράπεζα τῆς Ἱ. Μονῆς παρατέθηκε πλούσιο γεῦμα πρὸς τιμὴν ἀπάντων τῶν συνεργατῶν Προέδρων Ε.Φ.Τ. καὶ μελῶν, προσφορὰ τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίου Νεκταρίου.

Ὁ Σεβ. Πατρῶν στὸ Πειραματικὸ Σχολεῖο τῆς πόλης

Στὶς 6.5.08, ὁ Σεβ. Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, προσκεκλημένος τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν, βρέθηκε κοντὰ στους κ. Διευθυντές, Καθηγητές καὶ Μαθητές τοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ Λυκείου, ποὺ ἐξέφρασαν τὶς θερμότερες εὐχαριστίες τους διὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸ Σχολεῖο, ὅπου καὶ ἄλλες φορές ἔχει βρεθεῖ. Ὁ Σεβ. μίλησε στους μαθητές καὶ στὴ συνέχεια ἄκουσε τὶς ἐρωτήσεις καὶ τὶς ἀπορίες τους καὶ ἐπακολούθησε συζήτηση σὲ κλίμα σεβασμοῦ πρὸς τὸν Ἐπίσκοπο καὶ εὐκρινείας. Τὰ παιδιὰ ξεδίπλωσαν τὴν ψυχὴ τους στὸν Ἐπίσκοπό τους καὶ ἐξέφρασαν τὴν ἀγάπη τους καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τους στὸ πρόσωπό του.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ὁ Μακαριώτατος στὴ Σίφνο

Τὴν Τετάρτη, 4 καὶ τὴν Πέμπτη 5 Ἰουνίου, πραγματοποιήθηκαν στὴ Σίφνο λαμπρὲς ἑορταστικὲς καὶ λειτουργικὲς ἐκδηλώσεις, γιὰ τὴν Πανσιφναϊκὴ ἑορτὴ τῆς Παναγίας τῆς «Χρυσοπηγῆς». Τὶς ἐκδηλώσεις λάμπρυνε μὲ τὴν παρουσία τοῦ Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος καὶ συμμετείχαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Βρεσθῆνης κ. Θεόκλητος, Κασσανδρείας κ. Νικόδημος, Σερρῶν κ. Θεολόγος, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, Κορίνθου κ. Διονύσιος καὶ Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος. Παρέστησαν ὁ Γ. Γ. τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, ἐκπροσωπώντας τὴν κυβέρνησι, ὁ Γ. Γ. Περιφέρειας Ν. Αἰγαίου, οἱ Βουλευτὲς τοῦ Νομοῦ, Δήμαρχοι καὶ Ἐπαρχοὶ τῶν γειτονικῶν νησιῶν, ὁ Δήμαρχος Σίφνου, ἡ Ἐπαρχὸς Μήλου καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἡ Φιλαρμονικὴ τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος. Τὸ ἀπόγευμα

τῆς Τετάρτης, 4 Ἰουνίου, ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Χρυσοπηγῆς μεταφέρθηκε ἀπὸ τὶς Καμέρες στὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ὅπου ἐψάλθη ὁ Παρακλητικὸς Κανόνας καὶ στὴ συνέχεια μεταφέρθηκε μὲ πλοῖο συνοδεία σκαφῶν τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος καὶ πλήθους πλοιαρίων ἀπὸ τὴ Σίφνο καὶ τὰ γύρω νησιά στὸ ἱ. Μοναστικὸ Κάθισμα «Παναγίας τῆς Χρυσοπηγῆς», ὅπου καὶ τελέσθηκε ὁ Πανηγυρικὸς Ἑσπερινός, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου. Τὴν κυρώνυμο ἡμέρα, Πέμπτη, 5 Ἰουνίου, τῆς Ἀναλήψεως, στὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος, ὅπου εἶχε μεταφερθεῖ ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα, τελέσθηκε Πολυαρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁποίας ἀναγορεύθηκε ἐπίτιμος Δημότης Σίφνου.

Ἐκδηλώσεις λήξεως κατηχητικῶν Συνάξεων τῆς Ἱ. Μ. Χαλκίδος

Στὶς 31.5.08 ἔλαβαν χώρα στὴ Χαλκίδα οἱ ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις γιὰ τὴ λήξη τῶν Κατηχητικῶν Συνάξεων τῆς Ἱ. Μ. Χαλκίδος γιὰ τὸ 2007-2008. Στὴν Αἴθουσα Ἐκθέσεων τοῦ Δημαρχείου Χαλκίδος ἐγκαινιάσθηκε Ἐκθεση μὲ ἔργα ζωγραφικῆς, χειροτεχνίας καὶ ἄλλων καλλιτεχνικῶν δημιουργιῶν τῶν παιδιῶν τῶν

Κατηχητικῶν Σχολείων τῶν Ἐνοριῶν, ἀφιερωμένες στὴ διαφύλαξη καὶ προστασία τοῦ Περιβάλλοντος. Τὸν Ἀγιασμό τῶν Ἐγκαινίων τέλεσε ὁ Σεβ. κ. Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὸν ἐνθουσιασμό του γιὰ τὶς δημιουργίες τῶν παιδιῶν. Ἀμέσως μετὰ τὰ Ἐγκαινία κατευθύνθηκαν ὅλοι στὸ Κρηπίδωμα τῆς Παραλίας,

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

όπου στο χώρο έξω από το Κόκκινο Σπίτι έλαβε χώρα η κύρια έκδήλωση λήξης του Κατηχητικού έτους. Το πρόγραμμα παρουσίασαν υποδειγματικά η κ. Ν. Πρωτογήρου, Δικαστικός, Θεολόγος και Κατηχήτρια και ο κ. Γ. Άγγελο, Δημοσιογράφος στο Ρ/Σ της Ί. Μητροπόλεως. Περιλάμβανε παρουσίαση σε Η/Υ, η οποία άφοροϋσε στη Δημιουργία του κόσμου, την καταστροφή της από τον άνθρωπο και την αποκατάστασή της από το Χριστό. Τήν παρουσία-

ση έτοιμάσαν παιδιά των Κατηχητικών μεγαλύτερης ηλικίας, τα όποια χειρίζονται με επιδεξιότητα Η/Υ. Κατόπιν τα μικρότερα παιδιά παρουσίασαν θεατρικό έργο σε τρία μέρη για στη διαφύλαξη του περιβάλλοντος. Συμμετείχαν πολλά παιδιά με κέφι και ζωντάνια, και τραγούδησε χορωδία από 300 περίπου παιδιά που προέρχονταν από τα Κατηχητικά των Ένοριών της Χαλκίδος, της Έρέτριας, της Άμαρύνθου, του Βασιλικού, της Άρτάκης, των Ψαχνών, του Δήμου Διρφύων και των περιχώρων τους. Η γιορτή στο τέλος της, έπεφύλασσε μία έκπληξη για τον κ. Χρυσόστομο. Τα παιδιά είχαν έτοιμάσει φωτογραφικό αφιέρωμα στον ίδιο για τη συμπλήρωση 25 χρόνων της Ίεροσύνης του και του προσέφεραν συμβολικό δώρο, ένα δένδρο έλιᾶς, ώστε να είναι πάντοτε «έλαια κατάκαρπος» μέσα στην Έκκλησία. Οί έκδηλώσεις αυτές και οί ανάλογες που πραγματοποιήθηκαν στην Ίστιαία, στο Προκόπι και στη Σκόπελο έτοιμάζονται από τους Νέους της Τοπικής Έκκλησίας και άπευθύνονται σε νέους και νέες.

Έορτάστηκε η Έπέτειος της άυτονομίας της Βορείου Ήπειρου

Το άπόγευμα του Σαββάτου 17.05.08, παραμονή της Έπετείου, τελέστηκε πανηγυρικός Άρχιερατικός Έσπερινός στον Ί. Ν. Άγ. Κοσμά του Αιτωλού Κουίτσης. Άκολούθησε η έπιμνημόσυνη δέηση για την άνάπαυση του προκατόχου άοιδίμου Ίεράρχου Δρυϊνονπόλεως, Πωγωνιανής και Κουίτσης κυρού Σεβαστιανού, και κατόπιν κατατέθηκαν στέφανοι και έψαλη ο Έθνικός Ύμνος στον έπιβλητικό άνδριάντα του, που βρίσκεται στον άυλιο χώρο του Ίεροϋ Ναού. Τήν έπομένη τελέστηκε Άρχιερατική Θ. Λειτουργία στον Μητροπολιτικό Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου Δελβινακίου, ιεουργούντος του Σεβ. κ. Άνδρέου με πλειάδα ιερέων, έψαλη μνημόσυνο στο προάυλιο του Ί. Ναού ύπερ των πρωτεργατών και άγωνιστών του Άυτονομιακού Άγώνος (1914), κατετέθη στέφα-

νος στον Τάφο του άειμνήστου Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως κυρού Βασιλείου, πρωτεργάτου της Άυτονόμου Ήπειρου, και άκολούθησε όμιλία του Σεβ. κ. Άνδρέου, ο όποιος τόνισε ότι όσο ζει και άναπνέει δέν θα σταματήσει να φωνάζει και να λείει στους έκάστοτε άρμοδίους: «Προσέξτε την Βόρειο Ήπειρο, για να μην προστεθεί στις «χαμένες πατρίδες», όποτε η ευθύνη μας θα είναι πολύ βαρειά». Μετά την όμιλία άκολούθησε εϊρηνική πορεία έντός της πόλεως του Δελβινακίου, συνοδευμένη από τραγούδια και συνθήματα των νέων μας. Έψαλη «Τρισάγιον», και κατετέθη στέφανος από τον Μητροπολίτη στο μνημείο πεσόντων της ήρωικής πόλεως. Πριν το πέρας της Έκδηλώσεως διαβάστηκε Ψήφισμα που έγκρίθηκε διά βοής.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Γ. Νὰ εἶναι καὶ πατέρας καλὸς

Ὁ ἰατρός ἀσκεῖ καθῆκον. Καὶ πρέπει νὰ τὸ ἀσκεῖ συνειδητά. Καὶ ὁ παπᾶς, πολὺ περισσότερο, πρέπει νὰ ἀσκεῖ τὸ ἔργο του σὰν ἰατρός ψυχῶν συνειδητά.

1. Τὸ ἐξομολογητήριο δὲν εἶναι γκισέ ὑπαλλήλου τραπέζης· γιὰ διεκπεραίωση ὑποθέσεων πού ἢ καλὴ τους διαχείριση, κατὰ συνείδηση, ἀρκεῖ. Γιὰ τὸν ἱερέα, αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ. Ὁ παπᾶς δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπει στὸν ἑαυτό του νὰ ἐνεργεῖ κατὰ ἀγαθὴ συνείδηση. Γιατί ὁ Χριστὸς δὲν ἐνεργοῦσε κατὰ χρέος, ἀλλὰ ἀπὸ ἀγάπη. «Ὁ

χαίρωσιν ἡμῖν, μέγα ἐπὶ τούτῳ φρονοῦμεν ποτέ, οὕτω καὶ τούτων μήτε τοῖς ἐπαίνους ἐξογκοῦσθαι χρή, μήτε καταπίπτειν τοῖς ψόγοις, ὅταν ἀκαίρως γίνωνται παρ' αὐτῶν» (S. Chr. 272, p. 288, 22 ἐξ.).

Καὶ συνεχίζει ὁ ἅγιος:

Ὁ παπᾶς πού ἔχει ἀγάπη καὶ πόνο καὶ φροντίδα γιὰ τὴν σωτηρία τῶν τέκνων του, ἔχει μπροστὰ του δουλιὰ -πολλὴ δουλιὰ· διακονία γεμάτη πίκρες καὶ πόνο ψυχικό. Καὶ νὰ τὸ ξέρει: Ὅπως δὲν γίνεται θάλασσα χωρὶς κύματα, ἔστω καὶ γιὰ λίγο, ἔτσι καὶ ὁ παπᾶς πού ἔχει ἀγάπη, ποτέ δὲν θὰ αισθανθεῖ ἄνεση, ἀνάπαυλα, ἤρεμος, χωρὶς μέριμνα, χωρὶς φροντίδες καὶ λύπες! (S. Chr. 272, p. 290, 43).

3. Πόση πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀγάπη του; Ἄπειρη καὶ ἀπέραντη. Πρέπει νὰ ἔχει, ὄχι κοιλιὰ μεγάλη νὰ ὑπομένει, ἀλλὰ καρδιὰ πολὺ πλατεῖα νὰ τοὺς ἀγκαλιάζει ὅλους μὲ ἀγάπη Χριστοῦ. Γιατί αὐτὴν ἔχει ἀνάγκη τὸ ποίμνιο, πού ὅπως

Πῶς βλέπει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τὸν Ποιμένα (Γ')

Τοῦ Μητροπολίτου Νικοπόλεως κ. Μελετίου

Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὄσμὴν εὐωδίας» (Εφῆσ. 5,2). Ἡ ἀγάπη εἶναι φρόνημα καὶ προαίρεση καὶ διάθεση καὶ πόνος καὶ θυσία. Ὁ παπᾶς εἶναι κατὰ θέλημα τοῦ Χριστοῦ πατέρας. Πρέπει ὅλες του τὶς ἐνέργειες νὰ τὶς διέπει ἡ ἀγάπη. Γιατί, ἂν ὁ παπᾶς δὲν ἔχει ἀγάπη, ἀκόμη καὶ ἂν παραδώσει τὸ σῶμα του σὲ μαρτύριο διὰ πυρᾶς, μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ δὲν γίνεται, δοῦλος Χριστοῦ δὲν λογίζεται. Δὲν εἶναι τίποτε!

2. Ὁ παπᾶς πρέπει νὰ εἶναι πατέρας. Καὶ μάλιστα, ὅπως τὸ λέει ἡ ἑλληνικὴ λέξη «παπᾶς». Πού σημαίνει μπαμπᾶς, πατέρας γεμάτος στοργή, ἀγάπη θυσία γιὰ τὰ παιδιά του. Ὅχι μὲ πατρικὴ ἐξουσία! Ἄλλὰ μὲ πατρικὴ στοργή! (S. Chr. 272, p. 288, 22).

«Οὕτω χρή διακεῖσθαι τὸν ἱερέα πρὸς τοὺς ἀρχαρίους· ὥσπερ ἂν εἰ πατὴρ πρὸς παῖδας ἄγαν νηπίους διακέοιτο! Καὶ καθάπερ ἐκείνων, οὔτε ὑβρίζοντων, οὔτε πληττόντων, οὔτε ὀδυρομένων ἐπιστρεφόμεθα (=δὲν τὰ παίρνομε στὰ σοβαρά), ἀλλ' οὐδὲ ἡνίκα ἂν γελῶσι καὶ προσ-

λέγει ὁ ποιμὴν ὁ ἅγιος Ἰωάννης:

Ὁ ἱερέας-ποιμένας, ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσει ὄχι κάποιους λίγους δυνατοὺς καὶ σκληροὺς, ὥστε νὰ χρειάζεται στὸν ἀγῶνα του δυναμισμό. Ἐχει νὰ ἀντιμετωπίσει κόσμον καὶ κοσμάκη, «ὄλον δῆμον». Οὔτε τὸ ποίμνιο, οὔτε τὸ ἐκκλησίασμα συναποτελεῖται ἀπὸ ἄνδρες ἐλλογίμους, πού ἢ ἐπικοινωνία μαζί τους γίνεται χαρὰ καὶ ἀπόλαυση, ἀκόμη καὶ ὅταν κάνουν ὑψηλοῦ ἐπιπέδου συζητήσεις. Τὸ μεγάλο μέρος τοῦ λαοῦ τῆς Ἐκκλησίας «ἐξ ἰδιωτῶν συνῆχθαι συμβαίνει» καὶ εἶναι ὄχι μόνο ἀγράμματοι καὶ ἀκαλλιέργητοι, ἀλλὰ καὶ χωρὶς κρίση, καὶ χωρὶς συναίσθηση! τὸ πολὺ νὰ εὔρεις ἕνα ἢ δύο ἀνθρώπους μὲ κρίση καὶ διάκριση! Οἱ ἄλλοι ὅλοι εἶναι νήπια. Καὶ χρειάζονται ἀγκαλιὰ στοργικὴ, ἀγάπη καὶ τρυφερότητα. Ἄλλὰ ἡ ἐκδήλωση στοργῆς στὸς ἰδιῶτες δὲν εἶναι καὶ τόσο ἀπλό θέμα. Γιατί δὲν τὴν καταλαβαίνουν πάντοτε. Ὅπως ἄνθρωπος ἀδαῆς δὲν καταλαβαίνει, τί εἶναι ἕνα ἀριστούργημα ζωγραφικῆς· καὶ κάνει τὶς δικές του κρίσεις! Καὶ συμβαίνει μερικὲς φορές, λίγο ἀπὸ φθόνο, λίγο γιὰ νὰ κάνουν «πλάκα», νὰ

έπαινοῦν μπροστά του ἄνθρωπο πού δέν ξέρει νά ἀνοίξει τὸ στόμα του, -γιὰ νά «ταπεινώσουν» τὸν ἱερέα· καὶ ὄχι γιὰ νά ἐξυψώσουν ἐκεῖνον, πού δέν ἔχει τίποτε τὸ ἀξιοθαύμαστο (S. Chr. 272, p. 294, 15-20). Καὶ ἀλλοίμονο στὸν «καλλιτέχνη», πού ἀκούοντας κρίσεις ἰδιώτου «καταπίπτει», παθαίνει ψυχοπλάκωμα. Καὶ πιὸ ἀλλοίμονο στὸν παπᾶ, πού ἀκούοντας κριτική γιὰ τὴν στοργή του, ἀπὸ ἰδιώτες τόσο ἀδαεῖς, πού θεωροῦν μία ὄντως ἀκαλαίσθητη ζωγραφιὰ «θαυμαστήν καὶ ἐπέραστον», παθαίνει ψυχοπλάκωμα, καὶ «καταπίπτει»! Ὁ παπᾶς πρέπει νά μὴ θυμῶνει, νά μὴ ὀργίζεται, νά μὴ χαρακτηρίζει τὸ ποίμνιο τοῦ ζῶα καὶ μουλάρια, ἀλλὰ σὰν παιδιὰ τοῦ νήπια, νά τοὺς ἀντιμετωπίζει μὲ πιὸ πολλή στοργή καὶ ἀγάπη (S. Chr. 272, p. 296, 1-7).

4. Τέλειος, ἀληθινὸς παπᾶς-ποιμένας, εἶναι ἐκεῖνος πού λέγει μαζὶ μὲ τὸν ἅγιο Ἀπόστολο Παῦλο: *«Τὶς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ, τὶς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;»* (Β' Κόρ. 11, 29). Καὶ συμπληρώνει: *«Τοιοῦτον εἶναι δεῖ τὸν ἱερέα· μᾶλλον δὲ οὐ τοιοῦτον μόνον· μικρὰ γὰρ ταῦτα! καὶ τὸ μηδέν! (=δηλ. ὅλα εἶναι ἓνα μηδέν, ἓνα τίποτε). Ἐγὼ, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «ἡνύχου μὴ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα» (Ρώμ. 9, 3). Τέτοια ἀγάπη πρέπει νά ἔχει ὁ παπᾶς. Μόνον ὅποιος ἔχει τέτοιο ψυχικὸ κόσμον· ὅποιος μπορεῖ κάτι τέτοιο νά τὸ λέει, νά τὸ κάνει προσευχή του, -ἀξίζει νά λέγεται πατέρας μὲ ἀγάπη, ὅσο κι ἂν τὸ ἀποφεύγει! Κάποιοι, ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀρετὴ βρίσκονται πολὺ μακριὰ, ὅπως καὶ ἐγὼ! Αὐτὸς πού, ὅταν τοῦ τὸ λένε γιὰ ἔπαινο τὸ δέχεται, -«μισεῖσθαι δίκαιος»· ὄχι νά τὸν ἀγαπᾶς καὶ νά τὸν θαυμάζεις, ἀλλὰ νά τὸν σιχαίνεσαι πρέπει!*

Ἀνέβασε πολὺ ψηλὰ τὸν πῆχυν ὁ ἅγιος. Ἄλλὰ ὄχι ἀπὸ δική του φιλοτιμία. Ἄφοῦ, ὅπως εἶπε ὁ Κύριος: *«καθὼς ἀπέσταλκε με ὁ Πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς»* (Ἰωάν. 20, 21). Ἄλλος ἀνέβασε τὸν πῆχυν τόσο ψηλὰ! Καὶ εἶναι ἀπιστία καὶ ἀσέβεια τὸ ὅποιο κατέβασμα, ἢ καὶ χαμήλωμά του! Ἀγῶνας χρειάζεται. Δύσκολος. Ἄλλὰ δέν γίνεται ἀλλιῶς. Χρειάζεται στὸν λόγο τοῦ Κυρίου ὑπακοή, πλήρης καὶ τέλεια.

Ἔτσι οἱ παπάδες γίνονται φῶς τοῦ κόσμου καὶ ἀλάτι τῆς γῆς, ὅπως μας ἐξηγεῖ μὲ πολλὰ

παραδείγματα καὶ ἐπιχειρήματα πνευματικὰ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης (S. Chr. 272, p. 154, 314-318).

5. Ἄν σέ κάτι τέτοια ὁ παπᾶς φανεῖ γυμνός, *«τὰ τῆς ψυχῆς πάθη, κινζόμενα καὶ παροξυνόμενα, μᾶλλον ἀγριαίνεσθαι πέφυκε, καὶ τοὺς ἔχοντας αὐτὰ πλείονα ἀμαρτάνειν βιάζεται»* (S. Chr. 272, p. 332, 27-35). Καὶ ἀλλοίμονο στὸν παπᾶ, ἂν ξεπέσει σὲ τέτοιες καταστάσεις. Γιατί αὐτὰ παρασύρουν τὸν ἄνθρωπο σὲ τρυφή, ἄνεση καὶ ραθυμία· δηλ. στὰ ἄκρως ἀντίθετα ἀπὸ αὐτὰ πού ζητεῖ ὁ Χριστός. Ἡ ἀρρώστια τῆς ἱερωσύνης: Ὁ πόθος γιὰ ἀρχοντικὴ ἐμφάνιση καὶ ζωή!

* * *

Πολλὰ ἔχει εἰπεῖ ἐπάνω στὸ τόσο ζωτικὸ θέμα γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τοὺς λειτουργούς της, ὁ μεγάλος διδάσκαλος.

Ἀπὸ αὐτὰ, ὅλα ρήματα χρυσά, ἐμνημονεύσαμε ἐλάχιστα ψήγματα, τὰ κατὰ δική μας κρίση καὶ δική μας ἀξιολόγηση πιὸ ἐνδεικτικὰ γιὰ τὶς ἀπόψεις του, πού εἶναι ὅλες τόσο σαφεῖς. Μᾶς λένε:

Ὁ ἱερέας εἶναι πατέρας ὅλων τῶν ἀνθρώπων πού ὑπάγονται στὴν πνευματικὴ του μέριμνα καὶ «προστασία» (=μὲ τὸ πνευματικὸ νόημα τῆς λέξης). Καὶ γιὰ νά μπορεῖ νά εἶναι, πρέπει νά εἶναι καὶ ἀπὸ τοὺς μοναχοῦς· καὶ ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους, καθαρότερος (S. Chr. 272, p. 318, 65 ἐξ.).

Φῶς τοῦ κόσμου πρέπει νά εἶναι οἱ ἱερεῖς καὶ ἄλλας τῆς γῆς. Καὶ ἀλλοίμονο, ἂν δέν εἶναι (S. Chr. 272, p. 318, 60-65). Γιατί τότε ἔχουν κατανητήσει, ἀντὶ γιὰ εὐεργέτημα, ζημία καὶ δυστυχία! Ἄξι-οι «βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων» (Ματθ. 5, 13).

Καὶ ἡ μεγαλύτερη ταλαιπωρία γιὰ τὴν Ἐκκλησία εἶναι, ἐνῶ ἔπρεπε πολλοὶ «τέτοιοι» κληρικοί νά εἶχαν βληθῆ ἔξω, καὶ ὡς ἄλλας μωρανθέν, νά καταπατοῦνται, -κάθονται στὸν τόπο τοῦ Χριστοῦ, καὶ κομπάζουν ὅτι τάχα ὀρθοτομοῦν! Καὶ μὲ τὸ δικίον τους, ἀφοῦ κάποιες γυναῖκες τοὺς προσαγορεύουν «ὁ πατερούλης μας», «ὁ γέροντάς μας»· καὶ ἐκεῖνοι γοητευμένοι, τὶς θεωροῦν «ψυχοῦλες ἐκλεκτές»· καὶ τὶς ἀφήνουν νά τοὺς τραβᾶνε ἀπὸ τὴν μύτη! Εἶναι καὶ αὐτὸ κάτι. Ἄλλὰ πολὺ λίγο.

Ποῖος μπορεῖ στὰ τόσα καθήκοντα νά ἀνταποκριθεῖ; Ποῖος τολμάει νά εἰπεῖ, ὅτι ἔχει τέτοια προσόντα πνευματικὰ; Ὅτι μπορεῖ νά εἶναι καλὸς ποιμένας;

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 28.

ΗΜΑΣΤΑΝ καλεσμένοι οικογενειακῶς σ' ἓνα συγγενικό σπίτι στη βόρεια Ἑλλάδα. Ἐτσι ἀποφασίσαμε νὰ περάσουμε ἐκεῖ τὸ τριήμερο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἦξερα, ἀπὸ κουβέντα πὺν κάναμε πολλές φορές, ὅτι ἡ ἐνορία ἔχει γίνε- κέντρο τῆς ζωῆς τους, ὅτι εἶναι τὸ δεύτερο σπίτι τους, πὺς ἡ σχέση τους μὲ τὸν ἐφημέριο εἶναι σχέση πατρική, γεμάτη ἀγάπη καὶ φρο- ντίδα γιὰ τὸ ποίμνιο. Δὲν μποροῦσα ὁμως ποτὲ νὰ φανταστῶ τὴν ἐκπληξή πὺν μᾶς περίμενε.

Κουρασμένοι ἀπ' τὸ μακρινὸ ταξίδι φτάσαμε βραδάκι τοῦ Σαββάτου. Μετὰ τὰ καλωσορί- σματα, τὰ κεράσματα, τὰ πρῶτα νέα ἔφτασε τὸ κατ' ἐξοχήν νέο.

«Σὲ ὠραία μέρα διαλέξατε νὰ ῥθειτε!»

Ἐνοριακὸ Γλέντι

Τῆς κ. Σταυρούλας Κάτσου - Καντάνη

Δὲν κατάλαβα. Μόνο κοίταξα μὲ ἀπορία ἔτοιμη νὰ ρωτήσω, ὡσπὺ ἔφτασε ἡ δευτέρα κουβέντα.

«*Ἀῦριο ἔχουμε ἐνοριακὸ γλέντι!*»

Τί; Πὺς; Γλέντι καὶ μάλιστα ἐνοριακὸ; ἀπό- ρησα. Μὰ πὺν μπορεῖ νὰ γίνε γλέντι ἐνορια- κὸ; Στὸ ναὸ; Στὸν περίβολο; Καὶ τί σημαίνει γλέντι; Κι ὅταν λέμε ἐνοριακὸ, ποιὺς ἐννο- οῦμε; Τοὺς παπποῦδες καὶ τίς γιαγιάδες, ἄντε καὶ τοὺς μεσήλικες πὺν ἔρχονται στὴν ἐκκλη- σία; Καὶ τί, εἶναι δυνατὸν νὰ γλεντήσεις στὴν ἐνορία μὲ τοὺς ἱερεῖς; Βροχή ἔπεσαν μέσα μου οἱ ἐνστάσεις, οἱ ἀπορίες, οἱ ἀντιρρήσεις.

—Ἄ!, εἶναι εὐκαιρία. Θὰ ῥθειτε φυσικὰ καὶ σεῖς, θὰ πᾶμε ὅλοι. Θὰ δεῖτε, θὰ σᾶς ἀρέσει.

Ἡ ὠρα προχώρησε. Πέσαμε γιὰ ὕπνο. Ὅμως τὸ «ἐνοριακὸ γλέντι» βασιάνιζε τὸ μυαλό μου, ὡσπὺ ἀποκοιμήθηκα. Ἐξημέρωσε ὁ Θεὸς τὴ νέα μέρα, μέρα Κυρίου, Κυριακή. Ἐτοιμαστή- καμε καὶ φτάσαμε κάπως ἀργούτσικα στὸ ναὸ. Ἦταν κατάμεστος ἀπὸ κόσμο. Τάξη, ἡσυχία. Μοῦ ἔκανε ἐντύπωση ἡ προσέλευση νέου κό- σμου. Παιδιά μικρὰ μὲ τοὺς γονεῖς τους, ἔφη- βοι, νέοι. Κατάνυξη, ἀληθινὴ μυσταγωγία.

Κοινώνησε σχεδὸν σύσσωμο τὸ ἐκκλησιασμο. Μιὰ ἐκκλησία ζωντανή, ἐν ἀγιότητι πορευόμε- νη, μέσα σὲ καιροὺς ἀλλοτρίωσης πνευμα- τικῆς, μέσα σὲ ιδέες ὑλιστικές.

Βγήκαμε στὸν περίβολο. Ὁ κόσμος ὁ πολὺς πέρασε δίπλα στὸ ἐνοριακὸ κέντρο. Καφές, κουλουράκια, λουκούμια, ζεστασιά. Ἐνας γλυκὸς λόγος, ἓνα χαμόγελο. Ἀγάπη. Καλωσο- ρίσματα. Γέλια. Πηγαδάκια μὲ παρέες παι- διῶν, ἐφήβων, νέων. Συζητοῦσαν ἀνοιχτὰ, κα- λόκαρδα... Τὰ παιδιά τῶν Κατηχητικῶν, ἔχο- ντας τὸ Χριστὸ μέσα τους. Δίχως κόμπλεξ γιὰ- τί βρέθηκαν ἐκεῖ, μὲ καμάρι, μὲ μέτωπο εὐθύ, μὲ χαρά, ἔχοντας γεύση Παραδείσου, ἐκεῖ, μετὰ τὴ Λειτουργία, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Ἐνο- ρίας.

Ἄρχισα νὰ νιώθω λίγο σὰ στὸ σπίτι μου, ἔνιωσα μέλος τοῦ ἐνὸς σώματος τῆς ἐκκλησίας. Τὰ παιδιά μου μὲ τὰ ξα- δέρφια τους μπηκάν στὸ ἀντίστοιχο πη- γαδάκι τῆς ἡλικίας τους, λὲς καὶ γνωρί- ζονταν χρόνια. Βουλευτήκαμε στὸ ἀρχον- ταρίκι. Σὲ λίγο ἤρθαν οἱ ἱερεῖς. Χαιρέ- τησαν ὅλους ἐγκαρδίως καὶ μᾶς καλω- σόρισαν.

—Θὰ ῥθειτε, τὸ γλέντι εἶναι γιὰ τὰ παιδιά μας, γιὰ τὸ Κατηχητικὸ τοῦ Λυ- κείου. Πρέπει νὰ τὰ βοηθήσουμε νὰ πραγμα- τοποιήσουν τὴν πενθήμερη ἐκδρομὴ τους...

Κατάπια τὴν ἀπορία μου. Ὅταν σὲ ὀλόκλη- ρες πόλεις δὲ λειτουργεῖ οὔτε ἓνα Κατηχητικὸ Λυκείου, σκέφτηκα, τοῦτα τὰ παιδιά πᾶνε καὶ πενθήμερη ἐκδρομὴ;

—Λοιπὸν, ἐμεῖς θὰ σᾶς κρατήσουμε τραπέζι. Θὰ ῥθειτε στὴν παρέα μας, δὲ θὰ μετανιώσε- τε, ἐπέμεινε ὁ ἱερέας.

Γεμάτοι δισταγμοὺς, περιέργεια καὶ ἀπορία, φτάσαμε στὸ κέντρο πὺν θὰ γινόταν τὸ τραπέ- ζι. Μιὰ τεράστια αἶθουσα, πὺν δὲν περίμενα νὰ γεμίσει μὲ κόσμο, μὰ γέμισε. Γέροντες, μεσή- λικες, νέοι, ἔφηβοι, παιδιά. Τρεῖς τραπεζαρίες μὲ τὰ μεγάλα παιδιά τῶν Κατηχητικῶν γεμάτα ζωντάνια, δροσιά, μὲ τὸ ἄρωμα τῆς νιότης στὴν καρδιὰ καὶ στὸ βλέμμα. Οἱ ἱερεῖς, οἱ ψάλτες, οἱ νεωκόροι, οἱ κυρίες τοῦ φιλοπτώ- χου, ὅλοι ἐκεῖ μὲ τίς οικογένειές τους.

Ἐκεῖνο πὺν μοῦ ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση ἦταν ἡ ζωντανὴ ὀρχήστρα. Ἐπαιζαν στὰ μου- σικὰ ὄργανα τὰ παιδιά τῆς ἐνορίας, μαθητὲς καὶ φοιτητὲς, ἐνῶ συνόδευε στὸ τραγούδι ἱερέ-

Αγίασούσις Χορεύοντες ἐπὶ τὴν Καρὴν Ἔργον Ἰωάννου Γ. Χ. Μιχαήλ, 1930.

ας γειτοικῆς Μητρόπολης καὶ ὁ ψάλτης τῆς ἐνορίας. Γεμᾶτοι μεράκι καὶ πάθος τραγουδῆσαν τραγούδια τοῦ Πόντου, τῆς Ἀνατολῆς, τῶν πατρίδων τους πού δέ χάθηκαν μὰ ζοῦν βαθιά μέσ στις καρδιές τους. Τραγούδια γεμᾶτα νοσταλγία...

Καί... τότε τὸ σκηνικὸ συμπληρώθηκε. Σηκώθηκαν τὰ παιδιὰ τῶν Κατηχητικῶν, λεβεντόκορμα, γεμᾶτα καμάρι, περηφάνια καὶ χόρεψαν τοὺς σκοποὺς τῶν προγόνων τους, τοῦ Πόντου, τῆς Ἀνατολῆς. Νομίζω πὼς δὲν ἔχω ξαναδεῖ τέτοια λεβεντοσύνη. Ἐπειτα ἀκολούθησαν οἱ γονεῖς κι ἔπειτα οἱ μεγαλύτεροι μαζί με τοὺς ἱερεῖς, τοὺς ψάλτες. Μιὰ ὁλόκληρη κοινω-νία, ἡ Ἐκκλησία, ἐν ἀγάπῃ πορευόμενη, σὲ ὅλες τὶς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς.

«Χορέψετε, πηδήσετε παπούτσια μὴ λυπᾶστε, ἐκεῖνα ξεκουράζονται ὅταν ἐσεῖς κοιμᾶστε...» τραγουδοῦσε ὁ ἱερέας κι ἐγώ, θέλοντας καὶ μὴ, πάλευα μὲ τοὺς συνειρμούς μου.

Ἐφερνα στὸ μυαλό μου τὸν καθωσπρεπισμὸ πού δυστυχῶς διακατέχει πολλὲς ἀπὸ τὶς ἐνορίες μας, τὶς τυπικὲς πολλὲς φορές Ἀκολουθίες στοὺς ναοὺς μας, τῆ μοναξιά πού δυστυχῶς μᾶς ταλανίζει ὄχι μόνο μέσα στὸν κόσμον μὰ καὶ μέσα στὴν ἐνορία. Ἐφερνα στὸ μυαλό μου τὰ πανηγυράκια πού ὀργάνωνε ἡ ἴδια ἡ ἐκκλησία στὸ χωριὸ τοῦ πατέρα μου, ὅταν ἦμον παιδί. Μὲ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας, στὶς γιορτές, κάθονταν στὸν περίβολο, ἔτρωγαν ὅλοι οἱ ἐνορίτες μαζί κι ἔπειτα γλεντοῦσαν, παρόντος τοῦ ἱερέως, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἔφερνε τὸ χορὸ.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς λαχτάρησα νὰ ἦμον κι ἐγὼ μέλος μιᾶς τέτοιας ἐνορίας πού ν' ἀγκαλιάζει ὅλο τὸ σύγχρονο ἄνθρωπο. Εἶναι ἀλήθεια πὼς λαχτάρησα νὰ ἦμον Κατηχητόπουλο, ὅταν ἔμαθα ἀργότερα πὼς τὸ καλοκαίρι πραγματοποιήσαν τὴν πενθήμερη ἐκδρομὴ τους στὴν Πάτμο, μὲ ἔξοδα τῆς ἐνορίας. Κι ὅταν μαθαίνω πὼς δυὸ τρεῖς φορές τὸ χρόνο ἔχουν αὐτὴ τὴν ὑπέροχη εὐκαιρία, πέρα ἀπὸ ἓνα σωρὸ ἄλλες, νὰ μαζεύονται ὅλοι μαζί γιὰ ἓνα ἀκόμη «ἐνοριακὸ γλέντι» μὲ πιάνει μιὰ κρυφὴ λαχτάρια κι ἓνα κρυφὸ παράπονον μὲ κατακλύζει, γιὰ μένα, γιὰ τοὺς γύρω μου...

Κάθε χρόνο, στὸ μάθημα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ρωτῶ τοὺς μαθητές μου:

«Τί θὰ λέγατε ἂν, γυρνώντας στὸ σπίτι σας τὸ μεσημέρι, βρίσκατε ἓνα γράμμα στὸ ὄνομά σας ἀπὸ τὸν ἱερέα τῆς ἐνορίας κι ἀνοίγοντάς το βλέπατε ὅτι σᾶς προσκαλεῖ σὲ «ἐνοριακὸ γλέντι»;

Ἄλλα παιδιὰ μὲ κοιτοῦν μὲ ἀπορία, ἄλλα χαμογελοῦν, ἄλλα βιάζονται ν' ἀπαντήσουν συνήθως θετικά, ἄλλα ρωτοῦν:

–Γλέντι μὲ τὴν ἐνορία;

–Καὶ ὀρχήστρα μαζί;

–Καὶ τί τραγούδια θὰ τραγουδήσουμε;

Μὰ ὅταν ξεπερνοῦν τὸ πρῶτο ξάφνιασμα καὶ τοὺς ἐξηγῶ αὐτὸ πού ἐξήσα, ἀνοίγουν κάτι μεγάλα μάτια ὅλο καρτερία κι ἐλπίδα. Τότε δὲν ἔχω κι ἐγὼ παρὰ νὰ ἐλπίζω, ἀφοῦ τὸ αὔριο τῆς ἐνορίας ἀνήκει στὰ χέρια τους, ὅπως μοῦ ἀρέσει νὰ τοὺς λέω.

Τοῦ Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμοῦ

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ἐπανειλημμένα συνιστᾷ στοὺς κληρικούς, καὶ στοὺς ὑποψήφιους ἀκόμη, νὰ μελετοῦν διαρκῶς (Μαθήματα Ποιμαντικής, σ. 117-130). Ἄν ἡ προτροπή τοῦ αὐτῆ διατυπωνόταν σὲ ἐποχές ὅπου τὰ διαθέσιμα ἔντυπα ἦταν ἐλάχιστα καὶ δυσπρόσιτα, φανταζόμαστε τί θὰ ἔλεγε σήμερα μὲ τὴν πληθώρα τῶν βιβλίων! Ἡ ἔγνοια τοῦ εἶναι νὰ μὴν ὑστερεῖ ὁ ποιμένας τοῦ ποιμνίου του σὲ γνώσεις, ὅχι μόνο θεολογικές ἀλλὰ καὶ ἐγκυκλοπαιδικές!

Σταθμοὶ ἀνεφοδιασμοῦ

Στὴ σημερινὴ ἐποχὴ τῆς ἐπιστημονικῆς ὑπερεξειδικεύσεως εἶναι προφανῶς ἀνέφικτο νὰ γνωρίζει ὁ κληρικὸς σὲ ὅλα τὰ θέματα περισσότερο ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς. Τὸ πνεῦμα ὅμως τῆς πατερικῆς προτροπῆς του παραμένει, διότι ἐκφράζει τὴν στάση ἐκείνη πού θέλει τὸν ποιμένα νὰ ἔχει ἤδη διανύσει πολλοὺς ἀπὸ τοὺς (διανοητικούς καὶ ὑπαρξιακοὺς) «δρόμους» στοὺς ὁποίους περιπλανᾶται ὁ λαϊκός, ἔτσι ὥστε νὰ τὸν ὑποδεχθεῖ μὲ γνώση καὶ κατανόηση. Καὶ ἀγάπη, φυσικά, πού πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε παροῦσα.

Πιστοὶ στὴν ἐτήσια συνήθειά μας, λοιπόν, παραθέτουμε κάποια ἐκλεκτὰ βιβλία πού θὰ μπορούσαν νὰ μᾶς ἀνεφοδιάσουν πνευματικὰ κατὰ τὶς θερινές διακοπές (καὶ ὀλοχρονίς, βέβαια!)

Καὶ ξεκινᾶμε μὲ συγγραφεῖς οἱ ὁποῖοι πρόσφατα μᾶς ἄφησαν προσωρινὰ γιὰ τὴ χώρα τῆς Ἀλήθειας. Ὁ κοσμοκαλόγερος καὶ ζηλωτῆς Μητροπολίτης Σηλυβρίας

Αἰμιλιανός, πού πονοῦσε γιὰ τὸ ἀνευαγγέλιστο τοῦ λαοῦ μας, μόχθησε συγγραφικὰ στὸν χῶρο τῆς ποιμαντικῆς. Καρποὶ τῆς ἀγωνίας του (ἐκτὸς ἀπὸ πάμπολλα παλαιότερα ἔργα) τὰ βιβλία *Ἰερεὺς, ἐνορία καὶ ἀνανέωση* (ἔκδ. Ἰ. Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας), *Γιὰ μίαν ἐνορίαν ζῶσα* (ἔκδ. Ἰ. Μονῆς Προφῆτου Ἡλιοῦ Πρεβέζης), *Ἡ ἐκκλησιαστικότητα λησμονημένη* (ἴδια ἔκδοση). Καὶ τὰ τρία νοιάζονται γιὰ τὸ ξαναζωντάνεμα τῆς ἐνορίας, γιὰ τὴν ἐπανάκτηση τοῦ γνήσιου ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, γιὰ ἀνακαίνιση τῆς ἱερατικῆς συνειδήσεως. Μὲ ἀμεσότητα ὕφους καὶ μὲ γνώση τῶν πηγῶν.

Ὁ πρόσφατα ἐκδημήσας ἐπίσης π. Μιχαὴλ Καρδαμάκης ἄφησε ὡς κληροδοτήματα τῆς ἱερατικῆς ἀγαπώσεως καρδιάς του τὰ ἔργα *Δοκίμιο εὐχαριστιακῆς ἀνθρωπολογίας* (ἔκδ. Τῆνος), *Αἶμα καὶ δάκρυα* (ἔκδ. Τῆνος) καὶ *Ἡ Ἐκκλησία τῆς Σαρκώσεως* (ἔκδ. Εὐεργέτις). Μὲ τὸν ἀπαράμιλλο τρόπο γραφῆς του εἰσέρχεται στὴν οὐσία τῆς θεολογίας μας ἀλλὰ μὲ λόγια ἀπλά, ξαναθυμίζοντάς μας τὸ πραγματικὸ νόημα τῆς Ἐκκλησίας ὡς τῆς μήτρας ὅπου συνεχίζει νὰ λαμβάνει χώρα ἡ Θεία Ἐνανθρώπιση. Ἐξ αὐτῆς ἄλλωστε πηγάζει καὶ ἡ δική μας ἱερωσύνη περὶ τῆς ὁποίας τόσα διαπύρως γράφει, ἀλλὰ καὶ ἡ γενικὴ ἱερωσύνη τῶν πιστῶν.

Ξεχωρίζω ἀκόμη τὸ βιβλίον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελετίου *Λογισμοὶ καὶ ἀπολογισμοὶ* (ἔκδ. Ἄκρίτας), ὅπου μὲ τὸ γνωστὸ εὐληπτο καὶ ζωντανὸ ὕφος ἐπανατοποθετοῦνται ζητήματα ἱερατικῆς ταυτότητος καὶ χριστιανικῆς ζωῆς. Ἡ (μὲ τολμηρὸ λόγο) μέριμνα

Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας
νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό,
Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51 ἢ στὸ
thermosv@otenet.gr.

για τις ιερατικές κλίσεις συνδυάζεται με μία καθάρια ματιά ως προς τη θέση της Ἐκκλησίας στο σήμερα. Κείμενα που αντανακλούν ἐμπειρία τριακονταετίας και ἦθος ὑποδειγματικό.

Ὁ καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης π. Βασίλειος Καλλιακμάνης μας ἔδωσε δύο συλλογές κειμένων του με τίτλους *Μεθοδολογικά πρότερα της ποιμαντικῆς* και *Ὁ ἐκκλησιαστικός χαρακτήρας τῆς ποιμαντικῆς* (ἐκδ. Μυθονία). Θέματα ὅπως ἀρχές και μέθοδοι τῆς ποιμαντικῆς πράξεως, ὅσο και ἐπὶ μέρους ἐφαρμογές τῆς (Λατρεία, γάμος, ἀσθένεια κ.ἄ.) ἀναπτύσσονται για νὰ μᾶς βοηθήσουν ὥστε οἱ ὅποιες ποιμαντικές μας πρωτοβουλίες νὰ μὴν εἶναι παρορμητικές και ἀνερμάτιστες ἀλλὰ νὰ θεμελιώνονται θεολογικά και ἐκκλησιολογικά.

Σπουδαία συνεισφορά στο κήρυγμά μας ἀποτελοῦν τὰ δύο βιβλία τοῦ π. Ἀντωνίου Πινακούλα *Ὁ σπόρος που ἔπεσε στο δρόμο* και *Τὸ πηγᾶδι και ἡ πηγὴ* (ἐκδ. Ἐν πλῶ). Πρόκειται για ἀπομαγνητοφωνημένα κηρύγματα τὰ ὅποια, με ἀπλό και εὐθύβολο ὕφος, εἰσέρχονται διεισδυτικά σὲ κεντρικά νοήματα τῶν εὐαγγελικῶν περικοπῶν, νοήματα συχνὰ ἀγνωσμένα. Ἀξιόλογη προσπάθεια νὰ θεμελιωθεῖ ἡ ἠθική πρόσκληση πάνω στη θεολογία, κάτι ὄχι συνηθισμένο στὸν κηρυγματικό λόγο.

Τὰ ταξιδιωτικά βιβλία τοῦ π. Νεκταρίου Ἀντωνοπούλου (ὅσο και ἂν συνηθίζει νὰ ἀποκρύπτει τὸν ἑαυτό του ὡς συγγραφέα), ἀποτελοῦν πάντοτε εὐχάριστη και διδακτική συντροφιά. Δὲν εἶναι εὐκολο εἶδος ἡ ταξιδιωτικὴ καταγραφή, διότι ἐνδέχεται εἴτε νὰ γίνει ἀνιαρὴ εἴτε νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ ἐξιδανίκευση τοῦ νέου τόπου. Ὅμως και ἀπὸ παλαιότερες δοκιμές του ὁ ἀκάματος ἐργάτης τῆς Ἐκκλησίας ἔχει δείξει ὅτι ἐπισκεπτόμενος τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπη διατηρεῖ τὴν κριτικὴ ματιά με τὸ ἦθος τοῦ εὐλαβικοῦ προσκυνητῆ. Τὰ βιβλία *Ταξιδεύοντας στη χώρα τοῦ Δνείπερου* και *Ρωσία-Φιλλανδία* (ἐκδ. Ἀκρίτας) με συναρπαστικό ὕφος ζωγραφίζουν

πλευρὲς τῆς Ὁρθοδοξίας, οἱ ὅποιες θὰ ἄξιζαν συχνότερα θέση στὴν προσευχή μας και στὴν ἀγάπη μας. Ὁ ἴδιος συγγραφέας μᾶς χάρισε και τὸ μικρὸ *Ἐπευθυνοὶ για ὅλα* (ἐκδ. Ἀκρίτας), ἓνα πρωτότυπο ἐγχειρίδιο ἠθικῆς εὐαισθησίας, πού μᾶς εἰσάγει στὴν αὖρα τῆς οἰκουμενικῆς ὑπευθυνότητας. Παιδαγωγικὸ ὄχι μόνο για τοὺς νέους.

Μόνιμη δυσκολία και ἀμηχανία μας ἡ ἐπικοινωνία με τὰ παιδιά, τοὺς ἐφήβους και τοὺς νέους. Πῶς νὰ μεταδώσεις ἀλήθειες τῆς πίστες σὲ μία ἐποχὴ τόσο περιέργη και διαφοροτική; ἡ ἀρωγὴ ἐδῶ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Ἡ παιδαγωγικὴ και ποιμαντικὴ πείρα τῆς Ἀδελφῆς Μαγδαληνῆς ἀπὸ τὴν Ἀγγλία ἀπέδωσε τὸ βιβλίο *Συνομιλίες με παιδιά: μεταδίδοντας τὴν πίστη* (ἐκδ. Ἱ. Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Ἑσσεξ Ἀγγλίας), καρπὸ τῶν δικῶν τῆς ἐπαφῶν. Ποικιλία θεμάτων συζητοῦνται και ἀληθινοὶ διάλογοι παρατίθενται. Ὅσοι κληρικοὶ συνομιλοῦμε με νέους θὰ ὠφεληθοῦμε πολύ. (Ἐπευθυμίζω και τὸ παλαιότερο βιβλίο τῆς *Σκέψεις για τὰ παιδιά στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σήμερα*).

Ἐπανελημμένα ἔχουμε τονίσει στὶς σελίδες αὐτές τὴν ἀνάγκη νὰ γίνουμε περισσότερο δεκτικοὶ στὴν ἀποστολικὴ και στὴν παγκόσμια φύση τῆς Ἐκκλησίας. Εὐτυχῶς ἐκδίδονται και βιβλία πού μᾶς βοηθοῦν σ' αὐτό. Τὸ μικρὸ *Δρόμοι Κελτῶν, δρόμοι Σαξῶνων* (ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας) και τὸ μεγάλο *Ἡ Ἐκκλησία γίνεται ὅταν ἀνοίγεται* (ἐκδ. Ἐν πλῶ) τοῦ Θανάση Παπαθανασίου, δόκιμου ἐργάτη τῆς πέννας (και ὄχι μόνο), συνδυάζουν τὰ θεολογικά κριτήρια με τὴν ἀνίχνευση ἀγνωστων ἱστορικῶν και γεωγραφικῶν δρόμων. Πείθουν ὅποιον δὲν τὸ ἔχει ἀντιληφθεῖ ἀκόμη ὅτι τὸ ἔμπρακτο ἐνδιαφέρον για τὴν ἀποστολικὴ μαρτυρία θὰ ὀδηγήσει σὲ ζωογόνο ἀνανέωση τῆ δικῆ μας χριστιανικὴ ιδιότητα.

Καλὴ ἀνάγνωση και καλὴ ξεκούραση!

Ἄνορθόδοξες «Θεραπείες» τῆς Νέας Ἐποχῆς (Δ)

Τοῦ Πρωτ. κ. Βασιλείου Α. Γεωργοπούλου Δρος Θ.

Τὰ Ἄνθοιάματα Bach

Ἡ ἐν λόγῳ ἀνορθόδοξη «θεραπευτική» μέθοδος δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸν Ἄγγλο ὁμοιοπαθητικὸ ἰατρὸ καὶ ἐσωτεριστὴ Edward Bach (1886-1936) καὶ περιλαμβάνει τὴ χρήση 38 οὐσιῶν [Βλ. Bettina K. Hakius, *Bach-Blüten Therapie*, 3η ἔκδ., Lage 2005. Manfred Stöhr, *Ärtze, Heiler, Scharlatane, Schlülmedizin und alternative Heilverfahren auf dem Prüfstand*, Darmstadt 2001, σ. 167]. Τὰ ἀνθοιάματα Bach παρασκευάζονται ἀπὸ οὐσίες φυτῶν ποὺ τοποθετοῦνται μέσα σὲ νερὸ μὲ ὑποχρεωτικὴ, σχεδὸν πάντα, ἔκθεσή τους στὸν ἥλιο γιὰ συγκεκριμένο χρονικὸ διάστημα. Ὅρισμένα παρασκευάζονται καὶ μὲ τὴ μέθοδο τοῦ βρασμοῦ [Βλ. A. Fincke - M. Pöhlman, *Kompass Sekten und religiöse Weltanschauungen*, Gütersloh 2004, σ. 32]. Κύρια στόχευσή τους εἶναι, πρωτίστως, ἡ «θεραπεία» ψυχολογικοῦ χαρακτήρα προβλημάτων.

Κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν ὁπαδῶν τῆς μεθόδου, τὰ ἀνθοιάματα Bach συμβάλλουν στὴν «αὐτογνωσία» τοῦ ἀνθρώπου ἢ καὶ στὴν «ἐπέκταση τῆς συνειδητότητάς μας» [Βλ. Περ. Δῶρα γιὰ τὴ Ζωή, τεῦχος 9, Ἰαν.-Φεβρ. 2004, σ. 28]. Στὴν ἴδια συνάφεια ὡς σκοπὸς καὶ στόχος τῶν ἀνθοιαμάτων Bach

προσδιορίζεται ἡ ἐπανασύνδεση, ἡ ἄρμονία καὶ ἡ ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεὸ καὶ τὸ σύμπαν, καθὼς ὁ «*Θεὸς σπίνθηρας εἶναι μέσα μας*» [Βλ. Mechthild Scheffer, *Schlüssel zur Seele*, München 1995, σ. 32]. Στὸ ἐρώτημα πῶς ἐπιτυγχάνεται ἡ «θεραπεία» ἢ ἀπάντηση εἶναι ὅτι ἐνεργοποιοῦν τὴν ἰκανότητα τοῦ ὀργανισμοῦ γιὰ «αὐτοθεραπεία», καὶ ὅτι «*μὲ τὶς θετικὲς δονήσεις τους ἔχουν θεραπευτικὴ δύναμη*» [Βλ. Περ. Δῶρα γιὰ τὴ Ζωή, τεῦχος 5, Ἰανουάριος 2001, σ. 27]. Βλέπουμε, δηλαδή, μιὰ τυπικὰ νεοεποχίτικη καὶ ἀποκρυφιστικὴ ἀπάντηση.

Δὲν ἀπουσιάζει, ἐπίσης, ἀπὸ τὸ σύστημα ἡ ἀναφορὰ καὶ ἡ χρῆση καὶ ἄλλων ἀποκρυφιστικῶν ὄρων ὅπως π.χ. «αὖρα» [Βλ. Mechthild Scheffer, *Die Bach-Blutentherapie*, München 1998, σ. 30]. Ἐδῶ πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε, ὅτι τὸ ἐσωτερικὸ - ἀποκρυφιστικὸ στοιχεῖο ὡς ὑπόβαθρο τῶν ἀντιλήψεων τοῦ Edward Bach πάνω στὸ ὅποιο ἔχει οἰκοδομηθεῖ ὅλο τὸ «θεραπευτικὸ» σύστημά του, ἐπισημαίνεται καὶ ἀπὸ ξένους εἰδικοὺς ἐρευνητὲς τοῦ φαινομένου τοῦ ἀποκρυφισμοῦ καὶ τῆς παραθρησκείας.

(συνεχίζεται)

|| Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι βῆμα ὄλων τῶν κληρικῶν καὶ εἶναι χαρὰ νὰ φιλοξενούμε ἄρθρα, ἐπιστολές, εἰδήσεις, παρατηρήσεις, προτάσεις ἀπὸ ὅλες τὶς ἐνορίες τῆς ἐπικράτειας, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Παρακαλοῦμε σὲ περίπτωση συνεργασίας νὰ τηρεῖται ἡ ἀρχὴ τῶν 400 ἢ 800 λέξεων γιὰ κάθε ἄρθρο (1 ἢ 2 σελίδες) γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ χώρου καὶ τὴν φιλοξενία ὅσο τὸ δυνατὸν περισσοτέρων συνεργασιῶν. Γιὰ κείμενα ποὺ σχετίζονται μὲ συγκεκριμένα θέματα, ἐορτές, ἐπετεῖους κ.λπ. θερμὴ παράκληση νὰ ἀποστέλλονται ὅσο τὸ δυνατὸν νωρίτερα. Ἡ ὕλη τοῦ περιοδικοῦ συμπληρώνεται ἕνα μῆνα πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία ἐκδόσεώς του. Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ὡς τώρα ἀνταπόκριση καὶ περιμένουμε τὴ συνεργασία σας. ||

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Τὰ 20 χρόνια τοῦ περιοδικοῦ «Πρωτάτου»

Μία εὐλογημένη προσπάθεια συμπλήρωσε ἐφέτος 20 χρόνια πνευματικῆς διαδρομῆς. Πρόκειται γὰρ τὸ περιοδικὸ «Πρωτάτου», τὸ ὁποῖο μᾶς μεταδίδει τὴν ἀγιορειτικὴ πνευματικὴ καὶ μᾶς καθιστᾷ κοινωνοὺς τῶν σημαντικότερων εἰδήσεων ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἀθωνικὴ Πολιτεία. Ἐκδότης - Διευθυντῆς τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ὁ Μοναχὸς Ἱερόθεος μὲ ἔδρα τὶς Καρνές τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἀρχισυντάκτης - ἰδιοκτῆτης καὶ «ψυχὴ» τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ὁ πολυγραφότατος λόγιος μοναχὸς π. Μωυσῆς, ὁ ὁποῖος ἐγκαταβιώνει στὴν Ἱερά Καλύβη Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου τῆς Ἱερᾶς Σκήτης Κουτλουμουσίου Ἁγίου Ὁρους. Τὸ «Πρωτάτου» εἶναι τριμηνιαῖο καὶ ἔχουμε μπροστὰ μας τὸ τεῦχος Ἰανουαρίου - Μαρτίου 2008. Μὲ τὸ τεῦχος αὐτὸ συμπληρώνονται 20 χρόνια δημιουργικῆς πορείας καὶ εὐχόμεθα νὰ ἔχει τὴν βοήθεια τῆς Παναγίας γιὰ νὰ συνεχίσει τὴν προσφορά του. Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ Ἀγιορειτικὸ Δελτίο περιλαμβάνει συνήθως «Κείμενα καὶ Μαρτυρίες», ἀφιερῶματα σὲ «Μορφές τοῦ Ἄθω», καὶ στήλες μὲ ἐπιλογή Βιβλίων, Εἰδήσεις καὶ Σχόλια καὶ Ἀγιορειτικὴ Βιβλιογραφία. Ἀπὸ τὸ ἀνά χεῖρας τεῦχος ξεχωρίζουμε τὸ κείμενο τοῦ π. Ἀλυπίου Καστάλσκι μὲ τίτλο «Ἡ ἐπίδραση τοῦ Γέροντος Σωφρονίου στὴν Ρωσία» ποὺ ἀναφέρεται στὸν μακαριστὸ Γέροντα Σωφρόνιο Ζαχάρωφ, τὴν παρουσίαση τοῦ βιβλίου «Βατοπαιδινὸ Συναξάρι», τὸ ὁποῖο συνέγραψε ὁ ἀρχισυντάκτης τοῦ «Πρωτάτου» π. Μωυσῆς καὶ τὴν ἐνδιαφέρονσα ἱστορικὴ ἀνακοίνωση «περὶ ἐνὸς ἀγνώστου Νεομάρτυρος» βάσει στοιχείων, τὰ ὁποῖα φυλάσσονται στὴν Ἱερά Μονὴ Ἰβήρων. Πρόκειται γιὰ τὸν Νεομάρτυρα Παρασκευᾶ, ἀθλήσαντα ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 5ην Ἰανουαρίου 1819. Αἰωνία του ἡ μνήμη!

Ἐν Ἀγρυπνίαις Ε'

Ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἐν Ἀγρυπνίαις Ε'» ἐκυκλοφορήθη προσφάτως (Ἀθῆναι 2008) τὸ νέο βιβλίο τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου Ἰακώβου Μπιζαούρη, Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη. Περιλαμβάνει τὶς ὁμιλίες, τὶς ὁποῖες ἐξεφώνησε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἡγούμενος κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Ἱερῶν Ἀγρυπνιῶν ποὺ ἐτελέσθησαν στὴ Μονὴ Πετράκη τὸ ἔτος 2007. Ἔχουν ἤδη ἐκδοθεῖ οἱ τόμοι Α' ἕως Δ' ἀπὸ τὴν σειρά «Ἐν Ἀγρυπνίαις» μὲ τὶς ἀντίστοιχες ὁμιλίες τῶν προηγουμένων ἐτῶν. Ὅπως γράφει στὸν Πρόλογό του ὁ π. Ἰάκωβος, οἱ Ἀγρυπνίες τοῦ 2007 στὴ Μονὴ Πετράκη ἦσαν ἀφιερῶμένες στοὺς «Ἁγίους οἱ ὁποῖοι διέγραψαν τὴν ἀγιαστικὴ πορεία τῆς ζωῆς τους κατὰ τὸν 20ὸ αἰῶνα, ἢ ἀνεγνωρίσθη ἐπισήμως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ἢ ἀγιότης τους σχετικῶς προσφάτως». Συγκεκριμένα οἱ ὁμιλίες, οἱ ὁποῖες περιλαμβάνονται στὸ ἐν λόγω βιβλίο, ἀναφέρονται στὴ μνήμη τῶν ἐξῆς Ἁγίων: Μακαρίου Διακόνου τοῦ Καλογερά, ἱδρυτοῦ τῆς ἱστορικῆς Πατριάδος Σχολῆς καὶ Δασκάλου τοῦ Γένους. Ἀνθίμου τοῦ ἐκ Χίου. Ἰωακείμ τοῦ Βατοπεδινοῦ τοῦ Παπουλάκη. Ματρώνης τῆς Ἀομμάτου. Λουκᾶ τοῦ Ἱατροῦ, Ἀρχιεπισκόπου Κριμαίας. Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου (Ἀγρυπνία καὶ Πανήγυρις, ἡ ὁποία κατ' ἔθιμον τελεῖται κάθε χρόνο στὴ Μονή). Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ. Σιλουανοῦ τοῦ Ἀθωνίτου. Μεθοδίας τῆς ἐν Κιμῶλω. Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου καὶ Παταπίου. Σημειώνει χαρακτηριστικὰ στὸν Πρόλογό του ὁ συγγραφεύς: «Τὸ γεγονός ὅτι οἱ Ἁγιοὶ εἶναι οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, ἀποτελεῖ τὴν ἀψευδέστερη μαρτυρία γιὰ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει, προνοεῖ γιὰ μᾶς, μᾶς ἀντιμετωπίζει ὡς παιδιὰ Του καὶ μᾶς καλεῖ εἰς Ἀγιασμόν, ὥστε νὰ εἴμαστε ὄντως κατὰ Χάρη «τέκνα Θεοῦ, ἀδελφοὶ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσις ὑπὲρ τοῦ ὁμολογιακοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευματικῶν

Θὰ συνεχισθεῖ χωρὶς ἀλλαγές καὶ ἐμπόδια ἡ διδασκαλία τῶν Θρησκευτικῶν γιὰ τοὺς μαθητὲς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Σχολείων, δηλαδὴ τῶν Σχολείων τὰ ὁποῖα ἀπευθύνονται σὲ παιδιὰ ὑπαλλήλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων (Βρυξέλλες, Στρασβούργο κ.λπ.) καὶ τὰ ὁποῖα διευθύνονται καὶ χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ, ἀνώτατο ὄργανο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως. Στὰ Σχολεῖα αὐτὰ τὸ μάθημα ἔχει καθαρὰ ὁμολογιακὸ περιεχόμενο καὶ ὄχι θρησκευολογικό. Δηλαδὴ γιὰ τοὺς μαθητὲς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴν Κύπρο, τὴν Βουλγαρία κ.λπ.

Οἱ τεχνοκράτες μοναχοὶ τῆς Γουμένισσας

Ἀπὸ τὴν «Καθημερινή» τῆς 25-5-2008 καὶ ἀπὸ σχετικὸ ἄρθρο τοῦ Θανάση Τσιγγανᾶ ἀναδημοσιεύουμε τὴν ἀκόλουθη εἰδηση: «Στὴν πρόσφατη ἐκδήλωση πού διοργάνωσαν γιὰ τὸ Χωροταξικὸ στὴν ἀποθήκη Δ' τοῦ λιμανιοῦ τῆς Θεσσαλονίκης ἡ «Καθημερινή» καὶ ὁ «Σκάι», τὰ ὄρεινά τοῦ ἀμφιθεάτρου κατέλαβε μία μικρὴ ὁμάδα μοναχῶν». Τὸ δημοσίευμα ἀναφέ-

ρεται στοὺς πατέρες Χριστόδουλο, Ἰωάννη καὶ Ραφαὴλ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου. Ἡ Μητρόπολις καὶ ἡ Ἱερά Μονὴ Ἁγίου Ραφαὴλ στὸ χωριὸ Γρίβα, στελεχώνεται ἀπὸ ἱερεῖς καὶ μοναχοὺς μὲ πτυχία πολιτικοῦ μηχανικοῦ, μηχανολόγου μηχανικοῦ καὶ ἄλλων εἰδικότητων καὶ διεκδικεῖ πρωταγωνιστικὸ ρόλο στὸ «Πρόγραμμα Ὁλοκληρωμένης Παρέμβασης» στὴν περιοχὴ. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου κ. Δημήτριος δήλωσε σχετικὰ στὴν ἐφημερίδα: «Συμπράτουμε καὶ συνεργαζόμαστε μὲ τοὺς ἄλλους φορεῖς χωρὶς νὰ εἰσερχόμεθα στὶς δικές τους ἀρμοδιότητες. Δίνουμε τὸ στίγμα τῆς δικῆς μας παρουσίας πού κατ' οὐδένα τρόπο ἐπισκιαρίζει τὶς ἀρμοδιότητες τῶν ὑπευθύνων ταγῶν τῆς πολιτείας». Ὅπως μᾶς πληροφορεῖ τὸ δημοσίευμα ἓνα πρόγραμμα πού ἔχουν ἀναλάβει οἱ τεχνοκράτες ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ ἔχει τὸν τίτλο «Ἡ ἀνάδειξη τοῦ Μοναστικοῦ Βίου μέσα ἀπὸ τὴν χρῆση τῶν αὐτοφυῶν φυτῶν τοῦ Πάικου». Εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικὸ ὅτι γιὰ τὶς ἀναπαλαιώσεις ναῶν καὶ μονῶν οἱ μελετητὲς - ἱερεῖς ἐρεύνησαν μέχρι καὶ στὰ ἀρχεῖα τοῦ Γαλλικοῦ Στρατοῦ, ἀξιωματικοὶ τοῦ ὁποῖου στὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον εἶχαν ἀποτυπώσει τὸ ἐξωτερικὸ καὶ τὸ ἐσωτερικὸ τῶν βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν μνημείων τῆς.

Πῶς βλέπει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τὸν Ποιμένα

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 20.

Λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης δείχνοντας τὸν μόνον σωστὸ δρόμο: Καὶ αὐτὸς εἶναι:

Ὅπως ἓνα εὐρωστο χωριατόπουλο, ἀφοῦ καταταγεῖ στὸν στρατό, θέλει ἀνάλογη ἐκπαίδευση, συντονισμένη καὶ εἰδικὴ γιὰ τὸ κάθε ὄπλο, ἔτσι καὶ ὁ ἱερέας θέλει συνεχῶς ἐκπαίδευση καὶ μετεκπαίδευση, στὸ ἱερατικὸ ἦθος. Καὶ ἀλλοῖμονο, ἂν ὁ τάχα ἐκπαιδευτὴς, «ὁ διατάττειν καὶ διακονεῖν τοὺς λοιποὺς ὀφείλων πάντων ἀσθενέστατος καὶ ἀπειρότατος ἦ». Τί τάχα θὰ τοὺς μεταδώσει τότε; (S. Chr. 272, p. 352, 135 ἐξ.).

Ἄς κλείσουμε μὲ λόγια τοῦ μεγάλου διδασκάλου μας σὲ νεοχειροτόνητον ἱερέα, πού γεμάτα φῶς καὶ Πνεῦμα Ἅγιο, ἐμπνέουν ἐλπίδα:

Ἄλλὰ ἔχε θάρρος! πιστεύω τῷ καλέσαντί σε Χριστῷ καὶ τοῖς ἰδίους ἐπιστήσαντι προβάτοις,

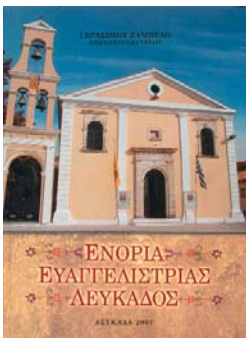
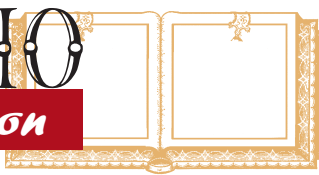
ὅτι ἡ διακονία πού ἀναλαμβάνεις, θὰ σοῦ ἀνοίξει τὰ μάτια, τόσο πού κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς δευτέρας παρουσίας, ἅμα ἐνεργεῖς μὲ συνέπεια σ' αὐτὰ πού θὰ βλέπεις, θὰ ἔχεις τόση παρρησία, ὥστε στὴν αἰώνια σκηνή σου, πού θὰ σοῦ χαρίσει σὰν ἀμοιβή σου ὁ μισθαποδότης Κύριος, νὰ δεχθεῖς καὶ ἐμένα τὸν ἀνάξιο καθοδηγητὴ σου (S. Chr. 272, p. 362, 95 ἐξ.).

Καὶ ἂς προσθέσουμε τὰ κατὰ κυριολεξία διθυραμβικά του γιὰ τὴν ἱερωσύνη λόγια, πού ποιὸς τολμάει νὰ τὰ ἀμφισβητήσῃ;

Μέγας βεβαίως ὁ ἀγὼν καὶ τῶν μοναχῶν καὶ πολὺς ὁ μόχθος τους. Ἄλλ' εἴ τις τῇ καλῶς διοικουμένη ἱερωσύνη, τοὺς ἐκεῖθεν ἰδρῶτας παραβάλοι, τοσοῦτον εὐρήσει τὸ διάφορον, ὅσον ἰδιώτου καὶ βασιλέως τὸ μέσον (S. Chr. 272, p. 320, 1-6).

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

Πρωτ. Γερασ. Ζαμπέλη
«ΕΝΟΡΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ
ΛΕΥΚΑΔΟΣ»
Λευκάδα 2007

“Αν με δύο λόγια θά ήθελε κάποιος να περιγράψει το συγγραφέα και το περιεχόμενο του βιβλίου του θά έλεγε «ένας υποδειγματικός λευίτης γράφει για μιὰ υποδειγματική ένορία, τήν ένορία του». Θά έλεγε άκόμη πώς ή δράση και ή προσφορά του λευίτη αυτού έχει τις ρίζες της μέσα στην κατ’ οίκον του εκκλησία, τήν οικογένειά του, και αντικατοπτρίζεται στην προσωπικότητα των παιδιών του, που δρούν σιωπηλά, σεμνά κι ακούραστα στο πλάι του, όπως και ή πολυτάλαντη πρεσβυτέρα του. Το βιβλίο τοποθετεί τήν ένορία Ευαγγελιστρίας Λευκάδος στον φυσικό, ιστορικό και κοινωνικό της χώρο με στοιχεία που άνιχνεύθηκαν όχι μόνο σε βιβλιοθήκες

άλλά και σε άρχεια, όπως τής Ι. Μ. Λευκάδος και πολλών Ι. Ναών της. Το κείμενο πλαισιώνεται από πολυάριθμες φωτογραφίες (έργα του γιού του Νικόλαου), που πιστοποιούν τήν ποιότητα και τήν όργάνωση του ένοριακού έργου, χάρτες παλιούς που θυμίζουν τήν έντονη και πολύπτυχη συγγραφική ένασχόληση του συγγραφέα με τήν ιστορία του νησιού άλλά και τά ποικίλλα προβλήματα και τις άνάγκες των ένοριτών, άφου με τή δημιουργία του Πνευματικού Κέντρου τής ένορίας έγινε και γίνεται δυναμική προσπάθεια για τήν ένημέρωση, τήν καλλιέργεια, τήν ψυχαγωγία, τή διατήρηση τής πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου. “Όλα αυτά στα πλαίσια μιās ισοροπημένης, χαρούμενης και δημιουργικής σχέσης του έφημεριου και τής οικογένειάς του με τους ένοριτες, που έχει ως άποτέλεσμα τήν πραγμάτωση ενός γνήσιου ζωτικού χώρου, που όπως σημειώνει ο π. Γεράσιμος, έπιδιώκει «να γίνει και να μείνει ό όδυνώμενος δραπέτης του Παραδείσου «συμπολίτης Αγίων». Ένα πολύ σημαντικό από κάθε πλευρά έργο, πολύτιμο και πολύπλοο υπόδειγμα του τι σημαίνει και πώς δρā μιā όρθόδοξη ένορία. Τά λόγια φτωχά κι ό χώρος λίγος. Συγχαρητήρια από κάθε άποψη, π. Γεράσιμε.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

ΥΜΝΟΙ
ΜΕ ΤΟΝ
π. ΔΙΟΝΥΣΙΟ
ΦΙΡΦΙΡΗ

Πρωτοψάλτη
του Πρωτάτου
του Αγίου Όρους

“Ο ιεροδιάκονος π. Διονύσιος Φιρφιρής, άθθεντικός έρμηνευτής τής Βυζαντινής Μουσικής, γεννήθηκε στο χωριό Μεγάλη Παναγιά τής Χαλκιδικής το 1912. Σε ήλικία όκτώ μόλις έτών, το 1920, πήγε στο “Άγιον Όρος. Έκει μαθαίνει γράμματα, σπουδάζει τήν ιερά μουσική, άναπτύσσει το χάρι-

σμα τής ωραίας φωνής του και άναδεικνύεται ένας λαμπρός συνεχιστής του ύφους, του ήθους και τής έρμηνευτικής παραδόσεως των παλαιότερων όνομαστών μουσικών του “Αγίου Όρους, όπως ό Συνέσιος Σταυρονηκητιανός, του όποιου ό π. Διονύσιος Φιρφιρής υπήρξε μαθητής. Στο Πρωτάτο των Καρυών άρχισε να ψάλλει από το 1930. Στην έρμηνεία του π. Διονυσίου διακρίνουμε τή σαφή και άναμφισβήτητη γνώση τής ένέργειας των σημαδιών άλλά και τήν άνάγλυφη διατύπωση των μουσικών φράσεων, ένα συνδυασμό βαθύτατης έμπνευσης και όλοκληρωμένης τεχνικής. Είναι μιā έρμηνεία ποτισμένη από τή μοναχική χαρμολύπη και στηριγμένη στην άκλόνητη πίστη. Η μεγάλη τέχνη του π. Διονυσίου έχει καταγραφεί στον παρόντα ψηφιακό δίσκο στη σειρά ήχογραφήσεων τής Έλληνικής Βυζαντινής Χορωδίας.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«*Εάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω!...*»

Η ΔΙΨΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

(Ιωάν. 7,37-52 & 12)

Γιὰ τὴ δίψα ποὺ αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ γιὰ τὴν ἔνωσή της μὲ τὸ Θεό, μᾶς μιλάει τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο αὐτῆς τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς. Κατὰ τὴ γιορτὴ τῆς «Σκηνοπηγίας», ποὺ διαρκοῦσε ὀκτὼ μέρες, οἱ ἱερεῖς τῶν Ἑβραίων μετέφεραν νερὸ ἀπὸ τὴν πηγὴ τοῦ Σιλῳὰμ στὸ θυσιαστήριον, ὁ Κύριος στάθηκε σ' ἓνα μέρος τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος καὶ φώναξε πρὸς τὰ πλήθη: «*Ὅποιος διψᾷ, νὰ ρθεῖ σ' ἐμένα καὶ νὰ πιεῖ· γιατί μέσα ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ πιστεύει σ' ἐμένα, καθὼς λέει ἡ Γραφή, ποτάμια ζωντανὸ νερὸ θὰ τρέξουν!...*» (στίχ. 38). Βέβαια, ὁ Χριστὸς ἐννοοῦσε τὴν πνευματικὴ δίψα τῆς ψυχῆς γιὰ τὸ Θεό. Τὴ δίψα τῆς ἀλήθειας, ποὺ ἐλευθερώνει, ποὺ γαληνεύει καὶ ἀναπαύει τὴν ψυχὴ, καὶ δίνει τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς. Ἀλλά,

1. *Γιὰ ποιὰ πράγματα διψοῦν συνήθως οἱ ἄνθρωποι;*

Δυστυχῶς πολλοὶ διψοῦν καὶ ζητοῦν νὰ ξεδιψάσουν μὲ τὴν ψευδῆ σοφία τῶν ἀνθρώπων, «τὴν κενὴ ἀπάτη τοῦ κόσμου τούτου», ὅπως τὴν χαρακτηρίζει ὁ ἀπ. Παῦλος. Ἄλλοι τὴν ἀναζητοῦν στὶς ἐφήμερες ἀπολαύσεις καὶ τὰ θέλητρα τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ὅστόσο, οὔτε στοὺς «σοφοὺς» ὑπάρχει πάντα ὀλόκληρη ἡ ἀλήθεια, οὔτε στὶς ἀμαρτωλὲς ἡδονὲς ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς. Ἡ ἀλήθεια βρίσκεται στὸ Χριστό. Γιατὶ Αὐτὸς εἶναι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ. Καὶ αὐτὸ τὸ εἶπε ὁ Κύριος ἐννοώντας τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ποὺ θὰ ἔπαιρναν ὅσοι θὰ πίστευαν σ' Αὐτόν. Καὶ ἀπόδειξη εἶναι τὰ καταπληκτικὰ γεγονότα τῆς Πεντηκοστῆς. Δύο χιλιάδες τώρα χρόνια, ὅλοι ὅσοι διψοῦν τὴν ἀλήθεια, στὴ διδασκαλία τους βρῆκαν «τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν» καὶ ἱκανοποίησαν τὴ δίψα τῆς ψυχῆς τους. Ἀλλά,

2. *Ποιὰ ἡ μοναδικὴ πηγὴ ποὺ μπορεῖ νὰ ξεδιψάσει ὁ ἄνθρωπος;*

Ἄλλη πλοῦσια καὶ ὀλοκάθαρη πηγὴ τῆς ἀλήθειας δὲν ὑπάρχει, πλὴν τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ μᾶς δώσει τὸ «ὕδωρ τὸ ζῶν», δηλαδὴ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴ ζωὴ, εἶναι ὁ Χριστός. Εἶναι ὁ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀλη-

Πρωτοπρ. κ. Στυλιανοῦ Ἀνανιάδη,

Ι. Μ. Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ

θείας, ποὺ χορηγεῖ ὁ Χριστὸς στοὺς “πιστευόντας σ' Αὐτόν”. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ πρῶτο ποὺ ποθεῖ καὶ ἀναζητεῖ καὶ νοσταλγεῖ καὶ θέλει ὁ κάθε ἄνθρωπος; Τὴν ἀλήθεια, τὴ γνώση;

Ἐπειτα ποιὸς εἶναι σὲ θέση νὰ δώσει ἀπαντήσεις στὰ ὑπαρξιακὰ ἐρωτήματα ποὺ βασανίζουν τὸν ἄνθρωπο τῆς ὁποιας ἐποχῆς. Σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα ποὺ περιμένουν ἀπάντηση μόνον ὁ πιστός, τοῦ Χριστοῦ ὁ μαθητῆς, ὁ κατὰ πάντα λάτρης καὶ προσκυνητῆς Του, αὐτὸς παίρνει Πνεῦμα Ἅγιο, τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, εἶναι σὲ θέση νὰ ἱκανοποιήσει τὶς ἀγωνιώδεις ὑπαρξιακὲς ἀνησυχίες του.

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὁδηγεῖ τὸν κάθε πιστὸ «εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν»! Καὶ τοῦτο, γιατί τότε ποταμοὶ ὑπερφυοῦς σοφίας τοῦ Πνεύματος καταρδεύουν τὴν ζωὴ καὶ τὴν ψυχὴ σου. Ἀλλὰ καὶ κάτι ἀκόμη:

3. *Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα γίνεται πηγὴ χαρᾶς καὶ εὐτυχίας.*

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποθοῦμε τὴ χαρὰ, τὴν εὐτυχία, τὴν μακαριότητα. Πανανθρώπινος ὁ πόθος αὐτός. Ποιὸς ζητάει τὸν πόνο; Ποιὸς τὴ θλίψη; Ποιὸς τὸ θάνατο; Κανείς. Καὶ ὅμως δυσσεύρετο εἶδος ἡ χαρὰ καὶ ἡ ξεκούραση. Οὔτε σταγόνα χαρᾶς πραγματικῆς ποὺ εὐχαριστεῖ τὴν καρδιά, τὴν ψυχὴ ποὺ νὰ γαληνεύει τὸ πνεῦμα, δὲν βρίσκει ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλὰ ποιός; Ὁ κοσμικός, ὁ ὑλόφρονος καὶ σαρκικός ἄνθρωπος· ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀμαρτωλός. Αὐτὰ τὰ βρίσκει, τὰ ἔχει, τὰ κρατεῖ, τὰ ἀπολαμβάνει, ὁ πιστὸς ἄνθρωπος, ὁ πνευματικός, ὁ ἀφοσιωμένος «ψυχῇ τε καὶ σώματι», στὸν Χριστό· ὁ ἐξαγιασμένος ἄνθρωπος καὶ ὅταν ἀκόμη δοκιμάζεται στὸ καμίνι, τῆς ὁποιας δοκιμασίας. Γι' αὐτὸ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος γράφει: «Ἡ χαρὰ εἶναι κατόρθωμα πνευματικὸ καὶ προϋπόθεση ἀγαθῆς συνειδήσεως».

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
και των Έτερων Μητροπόλεων

Στιγμιότυπο από την τιμητική εκδήλωση προς τιμήν του Σεβ. Κερκύρας κ. Νεκταρίου (13.05.08).

Άπο τις εκδηλώσεις για την επέτειο τής Αύτονομίας τής Β. Ήπειρου (17.05.08).

Στιγμιότυπο από τή λήξη των Κατηχητικων στην Τ. Μ. Δημητριάδος (18.05.08).

Στην Τ. Μ. Νηλείας Πηλίου τελέσθηκε ή λήξη των Έσπερινων Κηρυγματων τής Τ. Μ. Λαρίσης και Τυρνάβου.

Άπο τήν εκδήλωση για τήν επέτειο τής Άλώσεως στην Έταιρεία Φίλων του Λαου με τήν Χορωδία του Αιδεσιμ. κ. Χρήστου Κυριακόπουλου (27.05.08).

Άπο τήν έπιμνημόσυνη δέηση για τούς πεσόντες στη μάχη τής Παύλιανης (1.06.08).

ΠΛΗΡΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.ΑΘ
Αριθμός Άδειας
10

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθηναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος ν', ακούς
Λόγος ν', ακούς
Ραδιόφωνο
Ραδιόφωνο

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ